

www.krula.com.ua

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

Крила України

9 – 13 квітня 2012 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№ 15 (626)

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

Шановні товариші генерали й адмірала, офіцери, прапорщики та мічмани, сержанти і старшини, солдати і матроси, курсанти і ліцеїсти, працівники Збройних Сил України, шановні ветерани війни і військової служби!

Вітаю вас зі світлим святом Пасхи Христової!

Віра у воскресіння Ісуса Христа має живу неперервну традицію в нашому народі. Недарма це свято з давніх-давен назвали "Великоднем" – найзначнішу подію, яка тримає навколо себе серця і помисли людей усього світу упродовж більше двох тисяч років.

Багатьом із нас цей день навіює теплі спогади та переживання великої таємниці підтвердження вічного життя. Ми вітаємо одне одного словами: "Христос воскрес!" і чуємо у відповідь: "Воістину воскрес!" Ці слова відлунюються у наших серцях вірою, радістю і надією.

Нехай ці відчуття згуртують нас навколо високих духовних цінностей, укріплять нашу віру, спрямують на добрі і праведні вчинки.

Бажаю всім вам – хто виконує свої обов'язки у малих чи великих гарнізонах Збройних Сил України, несе службу на бойовому чергуванні і в миротворчих підрозділах, тим, хто забезпечує діяльність Збройних Сил, і тим, хто вчиться у військових навчальних закладах, ветеранам війни і військової служби, вашим сім'ям і близьким – піднесеного настрою, родинного затишку, злагоди і здоров'я, щастя й наснаги у вашій нелегкій праці. Нехай усіх нас об'єднає віра у найвищу справедливість і нехай справдяться всі наші надії і сподівання!

Христос Воскрес!

Міністр оборони України Д.А.Саламатін.

СПЕЦОПЕРАЦІЯ

Нове покоління українських льотчиків освоює Арктику

2 стор.

Темпи відновлення авіатехніки зростають

4 стор.

Символ життя, сонця, безсмертя, любові і краси

14 стор.

"Російська літаюча легенда" українець Анатолій Квочур

6 стор.

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2012 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 40.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2012 рік:

Для України:

199 грн. 20 коп. – на рік;
99 грн. 60 коп. – на 6 міс.;
49 грн. 80 коп. – на 3 міс.;
16 грн. 60 коп. – на 1 міс.

Для країн СНД:

398 грн. 40 коп. – на рік;
199 грн. 20 коп. – на 6 міс.;
99 грн. 60 коп. – на 3 міс.;
33 грн. 20 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 4 грн. 15 коп.

Добра прикмета, коли додому повертаються птахи... У тому числі і сталеві

– Подія для нас усіх насправді важлива, – зазначив заступник командира авіаційної бригади підполковник Сергій Ялишев, – хоча наприкінці березня ми вже отримали перший відновлений, причому, іменний літак "Валентин Кальонов". Він вже включений до виконання завдань несення

бойового чергування у системі протиповітряної оборони держави та завдань забезпечення безпеки повітряного простору над Україною під час "Євро-2012". Тепер особовий склад матиме ще більшу можливість удосконалювати професійну майстерність, адже оновлена та працездатна

техніка зайвою ніколи не буває. Це – додатковий наліт, додаткові можливості підвищення класної кваліфікації, додаткові переваги для фахового зростання молодих та досвідчених льотчиків. А значить – і належний рівень бойової готовності.

Продовження на 2 стор.

Саме це спало на думку, коли я став свідком, без перебільшення, визначної події у житті бригади тактичної авіації, якою командує полковник Олег Гесь, коли весь особовий склад з певною долею хвилювання та нетерпіння очікував посадку чергового бойового винищувача Су-27 на рідну злітну смугу після капітального ремонту на Запорізькому авіаремонтному підприємстві "МіГремонт". Тоді я вкотре відчув динаміку та високий ритм життя цієї частини і, у той же час, спокійну виваженість дій та рухів кожного спеціаліста. А головне – упевненість у тому, що їхня звичайна праця таки потрібна державі і народу. Цьому наочне підтвердження – планове поповнення рядів авіаційної техніки авіаційної бригади відремонтованими крилатими машинами.

Товариші офіцери, сержанти, солдати, працівники та ветерани Повітряних Сил Збройних Сил України!

Щиро вітаю Вас із найбільшим християнським святом – святом Великодня – Світлим Христовим Воскресінням!

Великдень – це свято дає нам добру нагоду ще раз замислитися над вічними цінностями християнської моралі, наповнити свої серця любов'ю й доброю та зміцнює кожного з нас духовно.

Воскресіння Христове – це торжество справедливості та перемоги добра над злом, приклад жертвності, шляхетності та лицарської звитяги в боротьбі за духовну свободу та національну незалежність Батьківщини.

У цей святковий день висловлюю вам слова вдячності за самовіддану службу, сумлінне та відповідальне виконання нашого спільного християнського обов'язку – захищати Батьківщину, бути гарантом миру і спокою в державі. Для цієї благородної справи покликані найдостойніші сини та доньки українського народу.

Твердо вірю, що особовий склад Повітряних Сил Збройних Сил України завжди буде вірний своєму конституційному обов'язку, Військовій присязі, високим ідеалам гуманізму та служіння Батьківщині.

Вітаючи з світлим Воскресінням Христовим, бажаю всім військовослужбовцям, працівникам та ветеранам Повітряних Сил Збройних Сил, вашим рідним і близьким міцного здоров'я та родинного спокою, впевненості у власних силах та успіхів у військовій службі.

Христос Воскрес!

З повагою

Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-полковник С.І.Онищенко.

ПОДІЯ ТИЖНЯ**Добра прикмета, коли додому повертаються птахи... У тому числі і сталеві**

Закінчення. Початок на 2 стор.

До речі, нинішній рік дійсно видався плідним на позитивні зрушення у бойовій підготовці. Значно зросла кількість пального, яке виділяється на організацію та проведення льотних змін, державою виділені кошти на відновлення авіапарку, ремонт інфраструктури аеродромів. Це, у свою чергу, покладає на авіаторів особливу відповідальність за те, щоб ці кошти були використані раціонально і з повною віддачею з нашого боку. На це і спрямовуємо акценти виховної роботи з усіма категоріями особового складу.

Близько року кваліфіковані бригади фахівців Запорізького авіапідприємства "МіГремонт" давали друге дихання бойовим крилатим машинам.

Незважаючи на певні проблеми та труднощі, вони таки зуміли у повному обсязі виконати весь цикл визначеного переліку робіт і забезпечити своєчасне постачання бойової техніки до "місця прописки". Якість їх праці отримала високу оцінку з боку

приймальної комісії та представників частини-замовника. Зокрема, обліт літака з летища підприємства успішно виконав старший штурман авіаційної бригади льотчик першого класу підполковник Анатолій Комар. Один з найдосвідченіших пілотів частини, він має великий досвід льотної практики, близько трьох тисяч годин нальоту, і тому саме йому випала висока честь випробувати крилату машину. У визначений час він стартував із Запоріжжя і здійснив, переліт до рідного аеродрому чітко за графіком та з дотриманням усіх вимог техніки льотної безпеки. Своє враження висловив коротко: "Машина чудова, літати на ній – одне задоволення...".

По цьому після проходження відповідних наземних

оглядів та тестувань обладнання літак найближчими днями займе своє місце у бойовому строю, щоб випробувати свої бойові можливості на навчальних зборах, що розпочнуться незабаром.

Володимир Лазарев, м. Полтава.

НАВЧАННЯ**Діяли ефективно та впевнено**

5 квітня на базі авіаційних складів ракетного озброєння і боєприпасів Повітряних Сил Збройних Сил України, де командиром підполковник Анатолій Сафтенко, відбулось тренування з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру та можливих терористичних актів. Захід пройшов під керівництвом заступника командувача Повітряних Сил Збройних Сил України з матеріально-технічного забезпечення генерал-майора Віктора Кириченка.

двигуна. З метою з'ясувати причини провів зупинку автомобіля. Почав оглядати машину та помітив дим з-під капота. Відкривши капот, водій збільшив доступ кисню, що

призвело до миттєвого загоряння автомобіля. Внаслідок сильного вітру відбулося перенесення вогню на лісовий масив.

Закінчення на 4 стор.

СПЕЦОПЕРАЦІЯ**Нове покоління українських льотчиків освоює Арктику**

Ще у далекому двохтисячному розпочато північну епопею військової авіації України. 15 квітня 2000 року літак Військово-Повітряних Сил Іл-76 МД з українським екіпажем на борту вперше виконав десантування групи парашутистів на Північний полюс.

Досвід не пройшов стороною. В березні 2009-го наступне покоління військових авіаторів виконує завдання в інтересах міжнародного співробітництва. Операція "Козаки на кризі" успішно започатковує перспективну співпрацю України та Данії на Північному полюсі. Українські військові льотчики доводять свій високий рівень фахової підготовки під час перевезення пального на острові Гренландія.

У лютому 2012 року між Міністерствами оборони України та Королівства Данія було підписано Меморандум про взаєморозуміння та заплановано проведення спільної українсько-данської військово-транспортної операції з перевезення пального "Північний сокіл – 2012". А 10 квітня 2012 року в північному напрямку уже вчетверте відбула група військовослужбовців на чолі із заступником начальника авіації Командування Повітряних Сил ЗС України полковником Олександром Кулібабою. Іл-76МД з військового майданчика міжнародного аеропорту "Бориспіль" о 10 годині 48 хвилин взяв курс до авіаційної бази "Ольборг" Королівських Військово-повітряних сил Данії.

Льотний та інженерно-технічний склад повинен пройти додаткову підготовку та інструктаж щодо особливостей виконання польотів у високих широтах (насамперед, магнітне схилення складає більш ніж 50° і не є сталим), а також виконає підготовчі роботи з обслуговування літака і завантаження спеціальної техніки для станції "Норд". Зокрема, встановлюватимуться два обладнані десятитонні баки, що дасть змогу перевезити одночасно до 25 тисяч літрів пального. По завершенню

підготовчих заходів вирушать на авіабазу ВПС США "Туле", що на острові Гренландія, звідки перевезитимуть пальне, сніготехніку та інше устаткування на данську полярну станцію "Норд".

Більшість команди вже має попередній досвід, отриманий у аналогічних операціях: "Північний сокіл – 2011", "Північний сокіл – 2010" та "Козаки на кризі – 2009". Для них умови температури повітря до -50 градусів за Цельсієм, швидкості вітру до 15-20 метрів за секунду, відсутність наземних радіотехнічних засобів навігації та запасних аеродромів вже не новина! Є ще безліч нюансів та особливостей, які потрібно враховувати. Це і особливості ґрунтів під злітно-посадковими смугами, фактор океану, що починає відкривати свої води, утворюючи раптові тумани, активізація місцевої фауни, доволі агресивної, проте надійно захищеної законодавством. Та ще багато інших "але...", які стають основою практичного досвіду. Тому разом з командирами та членами екіпажів будуть працювати досвідчені льотчики та штурмани-інструктори, які провели не одну сотню годин в небі. Це полковники Дмитро Мимриков, Олександр Пасіченко, Костянтин Побочний, підполковник Федір Шевченко. Польоти заплановано у денну та нічну зміни.

Загалом до операції "Північний сокіл – 2012" залучено 29 українських військовослужбовців у складі двох льотних екіпажів, інженерно-технічного складу бригади транспортної авіації Повітряних Сил ЗС України, що дислокується в Мелітополі, та робочої групи офіцерів-координаторів Командування Повітряних Сил ЗС України.

P.S. Коли верстався номер, надійшло повідомлення про успішне прибуття експедиції до бази "Ольборг". Це підтверджує фото, на якому майор данських Королівських Військово-повітряних сил читає інформацію про свій крайній робочий візит до України. "Крила України" і надалі триматимуть зв'язок з нашими "заполярниками" та інформуватимуть читачів про діяльність "Північного сокола", зокрема і на WEB-порталі видання.

Сергій Сизоненко. Фото автора.

УКРАЇНА-БІЛОРУСЬ

Співпраця активно розвиватиметься

10 квітня в рамках офіційного візиту української делегації до Республіки Білорусь Міністр оборони України Дмитро Саламатін зустрівся зі своїм білоруським колегою генерал-лейтенантом Юрієм Жадобінін. Про це повідомляє Департамент преси та зв'язків із засобами масової інформації Міноборони України.

Під час зустрічі Дмитро Саламатін підкреслив, що Україна надає великого значення розвитку двостороннього військового співробітництва з Білоруссю. За словами керівника вітчизняного оборонного відомства, сторони досягли попередніх домовленостей у питаннях спільної охорони повітряного простору, обміну досвідом участі у міжнародних миротворчих операціях, співробітництва на рівні делегацій.

– Ми провели дуже змістовні переговори та дійшли згоди з усіх питань, які були заплановані. Також намітили проведення низки серйозних заходів у цьому році, зокрема, дво- та багатосторонніх навчань. Потенціал у нас великий, і ми по-

винні реалізувати його повною мірою, – своєю чергою наголосив глава білоруського оборонного відомства.

В рамках візиту українська військова делегація відвідала ЗАТ “Група виробничих технологій і авіаційного машинобудування “Аеромаш” та Мінський завод колісних тягачів, де ознайомилася з можливостями підприємств.

– Ми маємо багато можливостей для розвитку військово-технічного співробітництва, – за результатами відвідин білоруських підприємств підсумував Дмитро Саламатін. – Між нашими країнами традиційно існують дружні відносини, які ми зобов'язані розвивати та примножувати.

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

Генерал-лейтенант Лех Маєвські: “Добре розуміємо один одного”

В процесі підготовки країн-господарів до “Євро-2012” продовжується спільна робота українських та польських військових у форматі організації безпеки повітряного простору під час проведення фінальної частини футбольного турніру.

Так, в Україні з триденним візитом перебувала делегація Повітряних сил Збройних сил Республіки Польща на чолі з командувачем виду генерал-лейтенантом Лехом Маєвські.

Свою роботу наші західні сусіди розпочали 11 квітня, у Вінниці, у штабі Командування Повітряних Сил Збройних Сил України. Польських партнерів зустріли командувач Повітряних Сил ЗС України генерал-полковник Сергій Онищенко, тимчасово виконуючий посаду першого заступника командувача ПС генерал-лейтенант Василь Нікіфоров, начальник оперативного управління штабу Командування Повітряних Сил генерал-майор Віктор Гамора, генерали та

офіцери командування виду.

Мета візиту – відпрацювання єдиних поглядів на організацію взаємодії повітряних сил обох держав під час проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу, обмін досвідом щодо функціонування Командного центру Повітряних Сил Збройних Сил України (Центру повітряних операцій) та визначення перспектив подальшого співробітництва.

Під час робочого засідання українська сторона провела брифінги-презентації на теми “Перспективи розвитку Повітряних Сил Збройних Сил України”, “Підготовка Збройних Сил України до “Євро-2012”. Окремо обговорювались питання реформування військової авіації і військ протиповітряної оборони, досягнення взаємосумісності за стандартами НАТО, можливі варіанти обміну інформацією про повітряну обстановку, заходи пошуково-рятувального забезпечення, метрологічну обстановку та інші важливі питання.

– Досвід роботи із польськими колегами ми вже маємо: і на землі, і в повітрі, – розповідає генерал-лейтенант Василь Нікіфоров. – Торік наші льотчики взяли участь у тристоронньому навчанні “Безпечне небо – 2011”, де виконували тренувальні завдання разом із польськими та американськими пілотами. Тоді досягли повного розуміння та взаємодії. До того ж, Повітряні сили Польщі озброєні не лише винищувачами F-16, а й МіГ-29-ми, а командувач Лех Маєвські свого часу закінчував ту ж військово-повітряну академію (ім. Ю Гагаріна), що і я. У нас багато

спільного, і є про що поговорити. А головне – це обмін досвідом та співпраця з оперативного обміну інформацією про повітряну обстановку під час престижного європейського турніру.

Командувач Повітряних сил Збройних сил Республіки Польща генерал-лейтенант Лех Маєвські підтвердив слова свого українсь-

кого колеги.

– У нас багато спільного, і ми добре розуміємо один одного, – каже Лех Маєвські. – Польське військово-технічне відомство зацікавлене у подальшій співпраці та обміну досвідом. Ми бачимо прагнення українського військового керівництва до розвитку та реформування війська. У Повітряних силах Польщі ми вже провели низку таких реформ і цілком задоволені їх результатами. Безумовно, нас цікавить подальша співпраця з українськими партнерами у напрямку безпеки повітряного простору, а також у сфері військово-технічного співробітництва.

У свою чергу, начальник оперативного управління штабу Командування Повітряних Сил генерал-майор Віктор Гамора додав, що вже після проведення Європейського чемпіонату з футболу, українські та польські захисники неба вивчатимуть перспективу проведення двостороннього тренування визначених сил та засобів під час двостороннього навчання “Безпечне небо” на 2013-2014 рік.

На завершення зустрічі у Вінниці іноземні гості відвідали експозицію військової техніки Військово-історичного музею Повітряних Сил Збройних Сил України та поклали квіти до пам'ятника загиблим льотчикам.

У столиці України польська делегація провела кілька зустрічей з керівництвом Генерального штабу Збройних Сил України, а також відвідала Державне підприємство “Антонов”, де ознайомилася з виробничими потужностями підприємства.

Юрій Ігнат. “Крила України”.
Фото автора.

Україна долучиться до формування бойових тактичних груп ЄС

Уряд України доручив Міноборони нашої держави, Держконцерну “Укроборонпром” та іншим центральним органам виконавчої влади протягом року вжити заходів щодо залучення до формування бойових тактичних груп Європейського Союзу, зокрема Вишеградської четвірки. Про це йдеться у розпорядженні Кабінету Міністрів України № 184-р “Про затвердження плану першочергових заходів щодо інтеграції України до Європейського Союзу на 2012 рік”, яке ухвалене 5 квітня цього року.

Також з метою забезпечення розвитку співробітництва у сфері зовнішньої політики та політики безпеки, як зазначено у розпорядженні Кабінету, Уряд доручив вжити заходів щодо подальшої участі України в операціях та місіях Євросоюзу з підтримання миру і безпеки, зокрема щодо боротьби з піратством. У цьому ж документі йдеться і про продовження співробітництва з європейськими оборонними інституціями.

Сергій Клименко. “Крила України”.

АВІАПРОМ

Льотні випробування вертольота Мі-8МТВ-5 з новими двигунами почнуться найближчим часом

Завершується підготовка до проведення льотних випробувань вертольота Мі-8МТВ-5, оснащеного двигунами ТВ3-117ВМА-СБМ1В розробки ПАТ “Мотор Січ”. Про це повідомляє “Інтерфакс-АВН”.

“Льотні випробування почнуться наприкінці квітня – початку травня”, – заявив президент, голова ради директорів російсько-українського ЗАТ “Двигуни “Володимир Климов – Мотор Січ” Анатолій Сітнов. Він додав, що завершити льотні випробування вертольота планується до кінця поточного року.

Анатолій Сітнов зазначив, що установка нового запорізького двигуна суттєво покращить льотно-технічні характеристики вертольота. За його словами, головною ознакою двигуна є його здатність протягом години працювати у надзвичайному режимі, що має велике значення для безпеки польотів. Якщо державні випробування ТВ3-117 ВМА-СБМ1В на вертольоті Мі-8МТВ-5 пройдуть успішно, то ці двигуни пропонуватимуться і для бойових вертольотів.

Слід додати, що на базі Державного науково-випробувального центру ЗС України добігають кінця випробування вертольотів саме із цим двигуном.

СПІВПРАЦЯ

“Антонов” подав заявку на участь у тендері НАТО

ДП “Антонов” і Група компаній “Волга-Дніпр” подали спільну заявку на участь у тендері НАТО з виконання стратегічних повітряних перевезень за програмою SALIS (Strategic Airlift Interim Solution). Про це повідомляє прес-служба ДП “Антонов”. Партнери представили до уваги тендерного комітету широкі можливості об'єднаного парку важких транспортних літаків Ан-124-100 “Руслан” і їх модифікацій, що належать авіатранспортному підрозділу ДП “Антонов” авіакомпанії “Авіалінії Антонова” і Групі компаній “Волга-Дніпр”. Про це повідомляє офіційний веб-сайт Держкомпанії “Укрспецекспорт”.

Цей україно-російський альянс вже має довгостроковий позитивний досвід роботи в рамках SALIS. Починаючи з березня 2006 року, в рамках програми SALIS літаки “Руслан” виконали більш 2100 польотів, доставили понад 120000 тонн вантажів військового та цивіль-

ного призначення у різні країни світу

Використання Ан-124-100 “Руслан” у програмі SALIS сприяло посиленню позицій України як надійного партнера у сфері міжнародних транспортних авіаперевезень. Тому сьогодні вирішення питання щодо продовження участі ДП “Антонов”

у цій програмі є важливим державним завданням. “Ми зробимо все можливе для того, щоб налагоджена ефективна робота “Русланів” у рамках програми SALIS одержала плідний розвиток”, – заявив у зв'язку з цим президент – генеральний конструктор ДП “Антонов” Дмитро Ківа.

АВІАПАРК**Темпи відновлення авіатехніки зростають**

Минулого тижня пілоти бригади тактичної авіації, якою командує льотчик 1-го класу полковник Анатолій Марченко, пройшли своєрідний тест на спроможність прикрити повітряні кордони держави під час "Євро-2012". Дії військових льотчиків, в рамках несення ними бойового чергування на аеродромі у Криму, особисто перевірів Міністр оборони України Дмитро Саламатін.

несення бойового чергування під час "Євро-2012".

Подбали у Мінборони і про рівень справності авіа-

техніки. Відтак, до бойового складу авіабригади після успішно проведеного ремонту на Львівському державному авіа-ремонтному заводі увійшли два винищувачі МіГ-29. Саме вони, як повідомляє офіційний веб-сайт Мінборони України, залучатимуться до забезпечення безпеки повітряного простору під час проведення фінальної частини "Євро-2012".

За планом контрольно-відновлювальних робіт львівські авіа-ремонтники провели повне розбирання літаків, здійснили дефектацію та ремонт агрегатів, блоків і вузлів бойових машин. Після випробува-

льних польотів та висновку відповідної комісії літаки передані військовим льотчикам.

– Це результати ефективного співробітництва оборонного відомства з науково-дослідними установами та авіа-ремонтними підприємствами концерну "Укроборонпром", – зазначив Міністр оборони України Дмитро Саламатін. – Попереду у нас велика, відповідальна робота з модернізації та відновлення озброєння і військової техніки.

Як повідомляла газета "Крила України", наприкінці березня військові льотчики авіабригади, що на Полтавщині, отримали з запорізького заводу "МіГремонт" капітально відремонтований іменний Су-27 "В алентин Кальюнов". Ще один відремонтований літак Су-27 вже завершив льотні випробування та найближчим часом повернеться до бойового складу. Наступну

партію з двох Су-27 завод "МіГремонт" передасть Повітряним Силам ЗС України ще до початку "Євро-2012".

Наступного місяця після ремонту на Львівському авіа-ремонтному заводі також повернуться ще два МіГ-29. Завершуються роботи на військово-транспортному літаку Іл-76 та бомбардувальнику Су-24М. У червні завершиться ремонт двох літаків Л-39, а до кінця року планується відремонтувати 12 та модернізувати 4 літаки цього типу. У найближчих планах – ремонт вертольотів Мі-8, Мі-24 та Мі-2. Завершуються державні випробування модернізованого підприємством

"Авіакон" вертольота авіаційної підтримки наземних військ Мі-24П, які відбуваються на базі Державного науково-випробувального центру ЗС України, який очолює заслужений льотчик-випробувач СРСР, Герой України генерал-майор запасу Юрій Тішков.

– За останні майже десять років таких темпів відновлення та повернення до строю Повітряних Сил авіаційної техніки не спостерігалося, – підкреслив Міністр оборони України Дмитро Саламатін.

**Підготував
Сергій Клименко.
"Крила України".**

НА ПОЛЬОТАХ**Безпечному небу над "Євро" – бути!**

Складні метеорологічні умови не стали на заваді військовим авіаторам бригади тактичної авіації успішно провести чергову льотну зміну. Навпаки, дощ, вітер та низька хмарність, які цього дня панували на Прикарпатті, допомогли винищувачам відновити навички пілотування в складних метеороумовах.

– В рамках польотів, що проводились відповідно до планів бойової підготовки, військовослужбовцями нашої бригади відпрацьовувались завдання з перехоплення малошвидкісних цілей, що літають на низьких висотах, – лаконічно пояснив усе, що відбувалося на аеродромі, командир бригади тактичної авіації полковник Сергій Голубцов. – Усі ці завдання виконуються як у рамках поточної підготовки льотчиків, так і в плані захисту неба під час проведення міжнародного чемпіонату "Євро-2012".

Спеціально для проведення цих тренувань з військового аеродрому в Миколаєві прилетіли навчально-тренувальні літаки Л-39. За легендою, невідомий літак порушив повітряні кордони нашої держави. Не відповідаючи на запити наземних служб, він продовжував рух вглиб країни. Для його перехоплення у повітря піднялись два винищувачі МіГ-29, які пілотували досвідчені льотчики полковник Олександр Кухаренко та підполковник Сергій Ісаков. За командою із землі винищувачі вийшли у район пошуку цілі, здійснили її візуальне виявлення й розпізнавання та доповіли на командний пункт про її тип, державну приналежність і бортовий номер, швидкість та висоту польоту. А потім, за командою з КП бригади – примусили порушника до посадки на аеродромі бригади.

Здавалося б, ніби все просто. Але це тільки на словах. Знайти в

небі літак-порушник, який сам по собі є досить невеликим і, до того ж, ретельно вміє маскуватися, справа складна і відповідальна. Тому виконати її можуть лише підготовлені пілоти.

– Проблема полягає в тому, що знайти невелику цілі, скажімо, приватний літак чи гелікоптер, який рухається зі швидкістю 160-300 кілометрів на годину на висоті від 50-ти до 100 метрів, важко, – коментує командир бригади. – Потрібно мати неабияку практику знаходження її на фоні землі, а потім і практику самого перехоплення.

Потрібно зазначити, що упродовж останніх двох місяців до авіаційних частин значно покращилось постачання пального. Порівняно з попередніми роками обсяги його надходження збільшились у п'ять разів, що дозволило значно підвищити кількість льотних змін.

– Нам поставлено завдання – підняти середній наліт на кожного льотчика до сорока годин і виконувати в місяць не менше п'яти льотних змін, – зазначив полковник Сергій Голубцов. – Тобто можна авторитетно констатувати, що ситуація з підготовкою як льотчиків, так і авіаційної техніки останнім часом істотно покращилась.

На особовий склад бригади та-

ктичної авіації покладено відповідальне завдання із захисту неба під час футбольних матчів на львівському стадіоні влітку цього року. Під час проведення матчів винищувачі будуть постійно знаходитись у небі, доки останній уболівальник не покине меж стадіону. У цьому винищувачам допомогатимуть бойові гелікоптери авіації Сухопутних військ, що дислокуються на території Західної України.

На сьогодні фахівці окреслили усі можливі сценарії розгортання подій у небі, і льотчики знають алгоритм дій по кожному із них та готові адекватно діяти. Складність полягає у тому, що політ від кордону до, скажімо, львівського стадіону займає лічені хвилини. Тому у військового льотчика буде обмаль часу, аби визначити характеристики цілі і прийняти одне, але правильне рішення.

Загалом упродовж льотної зміни прикарпатці здійснили майже три десятки вильотів, крок за кроком відпрацювавши всі елементи перехоплення, за що отримали високу оцінку від заступника командувача ПвК "Захід" – начальника авіації полковника Олександра Кухаренка.

Тарас Грень.

НАВЧАННЯ**Діяли ефективно та впевнено**

Закінчення. Початок на 2 стор.

За сигналом пожежної служби приступили до ліквідації загоряння. При цьому відпрацьовувалися елементи евакуації мешканців військового містечка, надання медичної допомоги, також питання практичної взаємодії місцевих органів виконавчої влади з підрозділами МНС, представниками Служби безпеки України, військовим госпіталем Миколаївського гарнізону та лікарнями Вознесенська.

Підбиваючи підсумки заходу, генерал-майор Віктор Кириченко дав високу оцінку діям військовослужбовців, які були залучені до тренування.

– Особовий склад і командування частини вкотре довели, що в разі виникнення будь-якої нештатної ситуації вони спроможні професійно і впевнено виконати весь алгоритм дій із затримання терористів, локалізувати пожежу. А у разі, якщо пожежа стане некерованою, задіяти усі наявні пожежні та інженерні засоби, щоб максимально ефективно і без людських жертв загасити місцевість або транспортний засіб, на якому перевозилися небезпечні засоби, та місцевість, куди перекинулося полум'я, – зазначив генерал-майор Віктор Кириченко.

Він також додав, що важливим етапом навчання стало відпрацювання взаємодії чергових підрозділів частини з місцевими органами виконавчої влади, підрозділами МНС, МВС та СБУ від початку надзвичайної ситуації до евакуації місцевого населення і навколишніх населених пунктів.

Дмитро Струтинський.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Виваженість у підході до розгляду звернень

Глибокий систематичний аналіз роботи щодо додержання конституційних прав громадян допомагає прокуратурі Вінницького гарнізону відповідно до Закону України "Про звернення громадян" своєчасно вживати необхідних заходів для усунення і недопущення порушень вимог Конституції України, законів та інших державних соціальних-правових актів у піднаглядних військових частинах, закладах та установах.

Аналіз розгляду звернень громадян за перший квартал поточного року засвідчив, що всього вирішено 41 звернення, з яких задоволено 27.

Необхідно виділити звернення громадян про порушення їхніх конституційних прав і свобод. Таких звернень було 14. Всі вони уважно вивчені та отримали законне вирішення.

Найбільше з числа задоволених мали місце звернення з приводу протиправних дій посадових осіб щодо невивиплати заробітної плати, переважна більшість із яких – звернення працівників Центрального військового клінічного санаторію "Хмільник".

Позитивним прикладом прокурорського реагування щодо поновлення конституційних прав громадян на гідну та своєчасну оплату їх праці слід зазначити, що внаслідок заявлених прокуратурою гарнізону позовів у першому кварталі 2012 року судами в інтересах громадян було задоволено 20 заяв про виплату заробітної плати на загальну суму понад 60 тис. грн.

Також мав місце факт поновлення прав громадян на отримання житла. Так, у лютому до

прокуратури гарнізону звернувся військовослужбовець запасу Купчишен А.В. із скаргою на дії житлової комісії Вінницького ОВК, яка прийняла рішення про зняття його з квартирного обліку. Зазначене рішення було опротестовано, а у березні колишнього військовослужбовця поновили на обліку осіб, що потребують поліпшення житлових умов.

Зверталися громадяни у гарнізонну військову прокуратуру з питань слідства та дізнання (4 звернення), для встановлення законності у сфері економічних відносин (5 звернень) та з питань охорони довкілля (1 звернення).

Співставляючи результати роботи за останні кілька років, слід відзначити позитивну тенденцію в цьому напрямку діяльності прокуратури Вінницького гарнізону. У першу чергу, завдяки належній організації перевірок додержання посадовими особами піднаглядних формувань Закону України "Про звернення громадян", а також систематичному проведенню роз'яснювальної роботи.

Помічник військового прокурора Вінницького гарнізону майор юстиції С.Морозюк.

ПРОКУРАТУРА ПОВІДОМЛЯЄ

Призов триває – прокуратура застерігає!..

Злочинність – явище, яке глибоко вкорінилося у всьому світі і, на жаль, в Україні теж. Саме тому військовою прокуратурою Вінницького гарнізону вживається максимум заходів для її подолання, а також для розкриття злочинних проявів. Зокрема, в 2011 році військовою прокуратурою Вінницького гарнізону було проведено значну роботу в напрямку боротьби з корупцією.

Так, в травні 2011 року працівниками військової прокуратури спільно з оперативними підрозділами Управління Державної служби боротьби з економічною злочинністю УМВС України у Вінницькій області викрито злочинні дії посадових осіб Бершадсько-Теплицького об'єднаного райвійськкомату. Державний службовець Ю. (прізвище навмисно не розголошується), будучи особою, наділеною організаційно-розпорядчими функціями щодо планування та проведення медичного переосвідчення військовозобов'язаних, виписки військових квитків та обліково-військових документів на військовозобов'язаних, використовуючи своє службове становище встав на шлях злочинної діяльності. Знаючи порядок і підстави заповнення та видачі військових квитків, достовірно розуміючи, що засідання військово-лікарської комісії та комісії по призову з питання громадянина М. не відбувалося і відповідний протокол засідання відсутній, умисно вніс до офіційного документа завідомо не правдиві відомості, вказавши підставою зарахування громадянина М. в запас та видачі йому військового кви-

тка досягнення ним 25-річного віку. Знаючи те, що у військового квитку вказані неправдиві відомості, державний службовець Ю. надав даний військовий квиток на підпис військовому комісару, запевнивши, що документ заповнений у встановленому порядку та всі зроблені записи повністю відповідають дійсності. За певну суму грошей державний службовець Ю. оформив документи про проходження медичного переосвідчення і для військовозобов'язаного – громадянина Я. Розуміючи, що можна ще "підзаробити" і на видачі військового квитка, умисно вніс до офіційного документа неправдиві дані, вказавши, що підставою зарахування військовозобов'язаного громадянина Я. в запас та видачі йому військового квитка є його вік. Підроблений документ держслужбовець подав на підпис військовому комісару. Громадянин Я. не мав права на його отримання, оскільки на момент видачі не досяг 25-річного віку.

У жовтні 2011 року працівниками військової прокуратури складено протокол про порушення вимог Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" за

ст. 172-3 КУпАП стосовно громадянина Ф., який пропонував матеріальну вигоду заступнику Хмельницького РВК за сприяння у швидшому отриманні військового квитка.

Корупція – явище поширене та, на перший погляд, до кінця не здолане. Однак працівники прокуратури все ж таки вірять в те, що це хибна думка та вживають усі можливі і неможливі заходи, аби її подолати та раз і назавжди викоринити з життя військового. Прикро лише те, що так звані "корупціонери" лише після їх викриття починають розуміти справжню ціну вчиненого діяння. Поряд з цим, на превеликий жаль, їх розкаяння у вчиненні корупційного злочину чи адміністративного правопорушення є лише продуктом боязні настання негативних наслідків для себе, а не дійсного усвідомлення особи, що даним злочином чи адмінпорушенням він не тільки втратив свою честь та гідність як особистість, а й підірвав авторитет військовослужбовця в цілому.

Старший помічник військового прокурора Вінницького гарнізону капітан юстиції Олександр Оскома.

ТРАВМАТИЗМ

Прокуратура гарнізону аналізує

Військова прокуратура Вінницького гарнізону провела аналіз з питань нагляду за дотриманням посадовими особами піднаглядних військових частин та установ вимог законодавства України, спрямованого на боротьбу з травматизмом, й вимог законодавства щодо охорони праці за 2011 рік. Вивчалися статистичні дані роботи військової прокуратури гарнізону за 12 місяців 2011 року та за 2010 рік, накопичувальний матеріал по травматизму, журнал обліку травм, матеріали кримінальних справ та службових розслідувань органів дізнання.

Лише за 2011 рік в піднаглядних військових частинах та установах прокуратурою гарнізону перевірено законність прийнятих рішень майже у 100 випадках. Аналіз стану травматизму показує, що в роботі командирів піднаглядних військових частин та установ щодо боротьби з травматизмом є суттєві недоліки.

– Щомісяця ми вимагаємо від військових частин та медичних установ відповідні довідки про стан травматизму, проводимо прокурорські перевірки за фактом травм. Особливу увагу приділяємо випадкам, пов'язаним із втратами працездатності, – говорить слідчий Військової прокуратури Вінницького гарнізону старший лейтенант юстиції В. Непийвода.

За словами слідчого, у 2010 році загальна кількість травмованих військовослужбовців становила 122 особи. А вже в 2011-му їх кількість збільшилась майже на 11 відсотків. За даними прокуратури, у 2011 році під час виконання служ-

бових обов'язків травмувалося 28 військовослужбовців (у 2010 році – 20). Серед травмованих – чотири військовослужбовці строкової служби (у 2010 році – лише один), 10 військовослужбовців за контрактом (у 2010 році – таких вісім), а також 14 офіцерів та прапорщиків (у 2010 році їх було десятеро).

Натомість зменшилась кількість травмувань у позаслужбовий час. У 2011 році в позаслужбовий час травмувалась 81 особа, а в 2010-му – 108.

– Минулого року у переважній більшості випадків, а це близько 80 відсотків, основною причиною травматизму військовослужбовців гарнізону стала особиста необережність, – констатує старший лейтенант юстиції В. Непийвода. – Решта – недоліки в організації роботи і інструктажу, порушення правил дорожнього руху, техніки безпеки та інші.

Також у 2011 році мало місце травмування внаслідок неправомірних дій цивільних осіб. Тому ко-

мандирам та начальникам варто було б зосередити увагу та вимогливість до підлеглих стосовно поведінки у позаслужбовий час.

Обережнішими стали військово-службовці на дорогах та автошляхах. А вже зменшилась кількість випадків травмування особового складу внаслідок дорожньо-транспортних пригод як за участю військовослужбовців, котрі керують власними транспортними засобами, так і цивільних осіб.

За результатами роботи Військової прокуратури Вінницького гарнізону спостерігаються позитивні тенденції до зниження відсотку травматизму у тих військових частинах, які мали найбільші показники травматизму. Однак робота в даному напрямку все ж таки потребує вдосконалення, адже загальною кількістю випадків травмування військовослужбовців частин гарнізону у 2011 році зростає.

**Юрій Ігнат.
"Крила України".**

БОРЬБА З КОРУПЦІЄЮ

За спробу дати хабар посадовій особі військкомату затримано громадянина

На Донеччині за спробу дати хабар посадовій особі військкомату було затримано громадянина 1978 року народження.

Попередньо встановлено, що громадянин Т. запропонував заступнику військового комісара Горлівського об'єднаного міського військкомату кошти за сприяння у швидкій видачі йому військового квитка. Про зазначений випадок офіцер негайно доповів своєму керівнику, який, у свою чергу, викликав представників військової прокуратури Донецького гарнізону.

У присутності двох понятих громадян Т. був затриманий працівниками військової прокуратури Донецького гарнізону спільно з представниками Горлівського УБОЗ УМВС України в Донецькій області.

В авіаційному світі є не так багато видатних льотчиків, імена яких відомі далеко за межами країн, небо яких вони підкорюють. І серед таких – росіянин українського походження Анатолій Квочур – “російська літаюча легенда”, як охрестили цю людину журналісти. Анатолій Миколайович – насправді льотчик легендарний. Заслужений льотчик-випробувач СРСР, включений до десятки найкращих льотчиків-випробувачів світу, Герой Росії з посвідченням за номером 0003, який за своє льотне життя освоїв близько 90 типів авіаційної техніки (з модифікаціями) та провів у небі майже 5000 годин. 16 квітня людина-легенда відзначає свій 60-річний ювілей. Газета “Крила України” просто не могла обійти стороною ювіляра й не розповісти про нього читачам. Судіть самі: газета – авіаційна, і Анатолій Квочур – один із кращих льотчиків світу, газета – військова, і ювіляр є підполковником у відставці, зрештою, тижневик виходить у світ в авіаційній столиці України, Вінниці, звідки багато років тому пішов у світі і майбутній льотчик-випробувач. Отож – розповідь про цю непересічну людину.

“Російська літаюча легенда” українець Анатолій Квочур

Анатолій Квочур народився у селі Мазурівка Могилів-Подільського району Вінницької області. Йшов 1952 рік – час загального підйому, коли держава вже завершувала відбудову зруйнованого війною народного господарства. Людина вже пильно вдвиглася в небесну далечину, і до освоєння космосу залишалися лічені роки: п'ять років – до запуску Радянським Союзом першого штучного супутника Землі і дев'ять – до першого польоту людини в космос. Тож не було дивним, що більшість хлопчаків, народжених у ті повоєнні роки, марили небом, мріяли стати льотчиками. Мріяли більшість, а ставали далеко не всі. Не кожному вистачало здоров'я, наполегливості на шляху до втілення найзаповітнішого бажання та, власне, знань – і не лише шкільного вантажу, а й знань додаткових, без яких не було сподівань на вдале складання вступних іспитів до льотного училища. Та селянському хлопчині з Поділля всього цього вистачило, і вже влітку 1969 року Анатолій Квочур став курсантом Єйського вищого військового авіаційного училища льотчиків імені В.М. Комарова – одного з найвідоміших льотних училищ, що дало путівку в небо тисячам й тисячам льотчиків-випробувачів.

Відтоді минуло 43 роки, і весь цей час закоханий в небо пілот живе польотами, випробуваннями, живе висотою.

Деякі роки після закінчення училища офіцер Квочур служив у стройовій авіаційній частині Групи радянських військ у Німеччині, літав на винищувачі-бомбардувальнику. Але молодий льотчик прагнув більшого!.. Йому хотілося нових висот, нової техніки, нових льотних відчуттів. І Анатолій Миколайович прийняв рішення зняти військовий однострій та стати льотчиком-випробувачем. Закінчивши Школу льотчиків-випробувачів Мінавіапрому, Анатолій Квочур почав працювати на авіаційному заводі у місті Комсомольську-на-Амурі, де випробовував серійні літаки Су-17 та Су-22. Паралельно з цим він навчався у Московському авіаційному інституті, закінчивши який, у 1981 році перейшов працювати в ДКБ імені А. Мікояна.

За понад три десятиліття випробувальної льотної роботи Анатолій Миколайович брав участь у випробуваннях таких літаків, як МіГ-23, МіГ-27, МіГ-25, МіГ-29 та МіГ-31 різних модифікацій. Його загальний наліт складає 4800 годин, 3500 з яких – власне, наліт випробувальний. Причому,

випробовував льотчик не лише саму авіаційну техніку, і її бойові системи та озброєння, зокрема ракети класу “повітря-повітря” й “повітря-повітря”. Випробував льотчик Квочур і системи авіаносця “Адмірал Кузнецов”.

Анатолію Квочуру вистачило буквально кількох років, аби стати з льотчика стройової винищувально-бомбардувальної частини льотчиком-випробувачем. Як, власне, згодом вистачило знову ж таки кількох років, аби стати відомим льотчиком-випробувачем. Уже через сім років перебування на посаді льотчика-випробувача ОКБ імені А. Мікояна здобутки й досягнення, а також – нагороди, як визнання його досвіду й професіоналізму – можна рахувати, як віхи, по роках.

Рік 1988-ий. На авіаційному салоні в англійському місті Фарнборо льотчик Квочур

вперше на реактивному літаку демонструє фігуру вищого пілотажу “дзвін”. Цього ж року він нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Рік 1989-ий. Під час виконання фігур вищого пілотажу на міжнародному авіаційному салоні у французькому Ле-Бурже у двигун літака МіГ-29,

Рік 1990-ий. Анатолію Квочуру було присвоєно почесне звання “Заслужений льотчик-випробувач СРСР”.

Рік 1991-ий. Уже відомий у колах льотчиків-випробувачів Анатолій Квочур перейшов на роботу до Льотно-випробувального інституту імені М. Громова, очоливши при цьому лабораторію ергономіки.

Рік 1992-ий. За мужність та героїзм, проявлені під час випробувань авіаційної техніки Указом Президента Російської Федерації льотчику-випробувачу Квочуру Анатолію Миколайовичу присвоєно звання Героя Російської Федерації.

І цей перелік досягнень і звершень можна продовжувати й продовжувати. Невдовзі Анатолій Миколайович став заступником начальника інституту з оборонної тематики. Тоді ж створена ним пілотажна група “Льотчики-випробувачі” була переформована у Пілотажно-дослідний центр.

За плечима льотчика Анатолія Квочура – не лише випробування сотень літаків та участь у багатьох авіаційних шоу й салонах, що проводилися в Росії, Польщі, Швейцарії, Нідерландах, Фінляндії, Австрії, Чехії, Італії, Франції, Бельгії, Великобританії, Об'єднаних Арабських Еміратах, Малайзії, Індонезії, Сінгапурі, Китаї, Таїланді та Перу. В його активі – ще й наддалекий переліт з Росії в Австралію, сумарна відстань під час якої склала понад 32000 кілометрів, а також – перельоти через Північний полюс.

Після закінчення у 1999 році Академії державної служби при Президенті Російської Федерації Анатолій Кво-

чур продовжив працювати одночасно льотчиком-випробувачем в ОКБ імені Сухого та головним конструктором ФГУП “Пілотажно-дослідний центр”, а також – першим заступником начальника ФГУП “Льотно-випробувальний інститут імені М.М. Громова”.

Незважаючи на солідний вік для льотчика вік, Анатолій Миколайович продовжує літати, веде велику роботу з розробки аеронавігаційного комплексу, що забезпечує якісно нову взаємодію між літальним апаратом та іншими рухомими й нерухомими об'єктами, а також кабіни модернізованого та перспективного пасажирського літака і вертольота.

Основна поточна робота Анатолія Миколайовича сьогодні – це загальне керівництво виконанням завдань розділу “Інтегрована модульна авіоніка” проекту “Розвиток цивільної авіації”. Це, перш за все, розробка ідеології кабіни перспективних повітряних суден цивільної авіації, а також стенодів й льотні випробування елементів інтегрованої модульної авіоніки. У рамках цих робіт уже створено 3 дослідних стенди-демонстратори, виконано 80 польотів на літаючій лабораторії Су-30. Також уперше виконані посадки у закритій кабіні (без візуально-го контакту з землею), з гальмуванням до повної зупинки (категорія III ICAO) та посадки вночі без використання посадкових систем, світлотехніки аеродрому й посадкових фар літака. Крім того, було виконано 2 високоточні посадки на ТАКР “Адмірал Кузнецов” із уходом на друге коло.

Олексій Тригуб.

Воспоминания о совместной работе со Станиславом Конюховым

Сложный путь Генерального конструктора

Закінчення. Початок в №14.

Подготовка и пуск ракеты в район Гавайских островов Тихого океана прошли успешно, однако было зарегистрировано прибытие только 8 боевых блоков из 10 запущенных. Ради объективности необходимо отметить, что в районе падения был сильный тропический ливень. Сегодня невозможно однозначно утверждать, что явилось причиной невыполнения задачи: "проспали" корабельные выносные пункты наблюдения или же два потерянных боевых блока оказались разрушенными из-за крайне неблагоприятных погодных условий. Полигон занял очень жесткую позицию и предложил испытания на максимальной дальности не считать успешными, настаивая на повторном пуске. Сейчас трудно себе представить, сколько нелестных слов мы услышали в свой адрес – в том числе и от Станислава Николаевича. В тот момент мне даже показалось, что наши теплые и дружеские отношения на этом закончились. Ведь для повторного пуска дополнительной ракеты в резерв не оказалось. Для ее изготовления необходимо было написать десятки докладов, обоснований, нарушить плановый ритм работы многих предприятий. Но здравый смысл и государственный подход к позиции полигона заставил всех искать обоснования для заказа сверхнормативной ракеты и повторить испытания. В итоге был успешно проведен крайне важный зачетный повторный пуск в акваторию Тихого океана. Все боевые блоки прибыли в заданный район с высокой точностью. Тактико-технические требования к ракете были подтверждены, и боевой ракетный комплекс приняли на вооружение.

Наиболее активно наши деловые и товарищеские взаимоотношения со Станиславом Конюховым начали развиваться с 1992 г., когда я был назначен на должность заместителя Министра обороны Украины по вооружению – начальника Вооруженных Сил. Для конструкторских бюро и промышленных предприятий 1992 был годом больших сомнений и разочарований, неуверенности в завтрашнем дне, крайнего удивления: почему независимому государству не нужен уникальный научно-технический потенциал, почему руководители государства и правительство фактически бросили всех на произвол судьбы. Для большинства руководителей стало очевидным, что многие государственные чиновники не представляют всей сложности создания наукоемких технических систем и агрегатов. Некоторым должностным лицам, жившим одним днем, казалось, что запасов вооружения и военной техники, полученных в наследство от Советского Союза, у нас предостаточно, и заниматься перспективными разработками нет необходимости.

Структура военно-промышленного комплекса Украины мне была известна только по организациям и предприятиям ракетно-космического комплекса, поэтому консультации и информация, предоставляемые Генеральным конструктором Станиславом Конюховым, для меня имели очень большое значение. Через два месяца после вступления в должность я запланировал себе двухдневную поездку в КБ "Южное". Конюхов меня встретил очень тепло и радушно. И причиной тому была не только наша многолетняя дружба. За годы независимости Украины никто из должностных лиц Министерства обороны не проявил интереса к этому Конструкторскому бюро. Коллективу не были ясны дальнейшие перспективы.

При встрече мы пришли к заключению, что необходимо изучить потенциал предприятий ВПК Украины и наметить перспективы дальнейшего развития.

Правда, в процессе выполнения этой работы нас ожидало разочарование и удивление. Дело в том, что ни одна разработка по созданию военной техники и вооружения не имела в Украине законченного цикла производства. Информация о предприятиях была, по большей части, засекреченной и несистематизированной. Поэтому неудивительно, что мое предложение ознакомиться с производственной базой Днепропетровского машиностроительного завода (создававшего системы ПВО), который, к слову сказать, ранее был структурным подразделением "Южмаша", вначале было воспринято Станиславом Николаевичем скептически. Мы посетили это предприятие и были приятно удивлены тем, что там имелась современная производственная база и были освоены высокотехнологические процессы.

Кроме того, на совещании

с представителями 17 ведущих предприятий и научных организаций выяснилось, что лишь немногие из них знали производственные возможности друг друга, технический уровень разработок, ассортимент и качество выпускаемой продукции.

Такое положение вещей объяснялось просто: в Советском Союзе режим секретности и подчинение различным ведомствам обусловили почти полную изоляцию предприятий и организаций друг от друга. На одних предприятиях Украины тратилось много усилий и средств на решение технических проблем, которые давно были решены на предприятиях другой ведомственной подчиненности.

Затратив суммарно почти полгода, мы со Станиславом Николаевичем ознакомились со всеми ведущими научно-производственными и конструкторскими коллективами ВПК. В итоге открылась реальная картина, и мы пришли к выводу, что скоординированно и целенаправленно осуществлять перспективные научные исследования и опытно-конструкторские разработки в дальнейшем будет чрезвычайно трудно, однако, по крайней мере, это не придется делать с нулевого уровня.

Для меня после ознакомления с индустриальным и научно-техническим потенциалом Украины яснее представились перспективы, которые необходимо было изложить в докладной записке и представить на заседании правительства.

Наблюдая за Станиславом Конюховым в течение многих лет, я пришел к однозначному выводу: главной чертой его характера являлось умение в сложных экономических условиях не только руководить коллективом, но и активно сотрудничать с ним. А это всегда подталкивало подчиненных к поиску решения поставленных задач и аргументации своих предложений. Он всег-

да умел слушать, был прост, обязательен, доступен, выдержан и тактичен.

Мне не однажды приходилось наблюдать, как, оценив сложившуюся ситуацию, Станислав Николаевич без колебаний всегда был готов в трудную минуту оказать помощь и советом, и делом. Сильной стороной его характера было то, что он быстро замечал изменения в обстановке и адекватно реагировал на них. Благодаря его неиссякаемой энергии, умелому подбору кадров КБ "Южное" не растеряло свой золотой фонд, а наоборот, – в трудных условиях постоянно проводило омоложение коллектива с целью передачи новому поколению специалистов накопленного десятилетиями бесценного опыта и знаний. Ныне в КБ "Южное" работают полторы тысячи молодых сотрудников в возрасте до 35 лет, системно реализуются мероприятия по закреплению молодежи на предприятии. По инициативе Конюхова удалось объединить усилия средней школы, высших учебных заведений, научно-исследовательских институтов и предприятий для выявления наиболее способных учащихся и их обучению по схеме непрерывного образования: школа – вуз – предприятие. Его внимание к будущему поколению проявилось и в активном участии в создании Национального центра аэрокосмического образования молодежи, открытого в Днепропетровске.

Мне приходилось видеть Станислава Николаевича во многих сложных ситуациях, но даже в самой тяжелой он всегда был внешне спокоен и не терял самообладания. И это не случайно. Его выдержка была обусловлена, прежде всего, глубокими знаниями и большим опытом, приобретенным за долгие годы работы в КБ "Южное". Станислав Конюхов работал в самых разных проектно-конструкторских подразделениях. Наибо-

лее важными направлениями, где при его участии были созданы выдающиеся изобретения, стали схемные и конструкторские решения по созданию минометного старта баллистических ракет, разработка оригинальных конструкций головных частей и боевых блоков. Как Генеральный конструктор, он много усилий вложил в создание командной ракеты, боевого железнодорожного ракетного комплекса, широкого диапазона космических аппаратов. Им предложен ряд технических решений по обеспечению стойкости ракет и боевого оснащения к поражающим факторам взрыва противоракет.

По перспективе и целям, которые перед собой ставил Станислав Конюхов, он был созидателем, приумножающим авторитет КБ "Южное". Своими организаторскими способностями, трудолюбием, умением предвидеть развитие событий он заслужил большой авторитет и всемирное признание. Он никогда не был кабинетным руководителем, а во всем проявлял активность и целеустремленность, всегда находился в творческом поиске. Не в последнюю очередь благодаря его усилиям КБ "Южное" и "Южмаш" остаются ведущими предприятиями космической отрасли Украины.

Отдавая должное вкладу Станислава Николаевича Конюхова в развитие отечественной и мировой науки и ракетно-космической техники, Национальная академия наук Украины избрала его в 1992 году своим действительным членом. В дальнейшем он избирался академиком многих широко известных академий: в 1994 г. – Академии космонавтики имени К.Э. Циолковского, в 1996 г. – Нью-Йоркской академии, в 1997 г. – Международной академии астронавтики, в 2005 г. – вице-президентом этой академии. В том же году его избрали академиком Академии военных наук РФ. В 2004 г. С.Н. Конюхову присвоено звание "Герой Украины", в 2007 г. он стал полным кавалером ордена "За заслуги". В процессе многолетней творческой работы Станиславом Николаевичем лично и в соавторстве написано 9 монографий, 293 статьи и отчета, зарегистрировано 70 авторских свидетельств и патентов.

Целеустремленность, оптимизм, высокие профессиональные и деловые качества принесли Станиславу Конюхову признание международного научного сообщества. Он прошел путь от инженера до Генерального конструктора, стал ученым мирового уровня. И то, что Украина продолжает нести звание "космической державы", – во многом именно его заслуга.

Иван Олейник,
генерал-полковник, доктор технических наук, заслуженный деятель науки и техники РФ, начальник космодрома "Плесецк" в 1984-1991 гг.

Міжвідомча координаційна рада:

Як ми вже повідомляли, 30 березня 2012 року на базі Державного науково-дослідного інституту авіації відбулося перше установче засідання Міжвідомчої координаційної ради з питань експлуатації, ремонту та модернізації авіаційної техніки.

Необхідність створення Міжвідомчої координаційної ради викликана об'єктивними потребами експлуатантів військової авіаційної техніки. Сьогодні на озброєнні перебувають літальні апарати, виготовлені переважно наприкінці 80-х та на початку 90-х років минулого сторіччя. Сучасний етап їх експлуатації характеризується вичерпанням первинно встановлених ресурсних показників, переважно строків служби. Для вирішення проблеми продовження життєвого циклу поза межею ресурсних показників, встановлених розробниками, спільним наказом Міністра оборони України та Президента Національної академії наук України засновано новий колегіальний консультативно-дорадчий орган Міністерства оборони України та Національної академії наук України.

Проблема продовження життєвого циклу набула загальнодержавного значення. Вона тісно пов'язана з інтересами воєнної безпеки держави, інтересами усіх галузей виробництва, в яких технічні об'єкти в процесі експлуатації виходять на граничні ресурсні обмеження. Вирішення цієї проблеми в авіації Збройних Сил України базується на основі інтеграції наукового потенціалу та експериментальних можливостей інститутів Національної академії наук України і науково-дослідних установ Міністерства оборони України. Головною метою об'єднання зусиль є розробка розвиненої теорії та практичних методів оцінювання і прогнозування характеру зміни у часі параметрів, що характеризують технічний стан складних технічних систем, визначення їх граничних значень, які забезпечуватимуть безпечну експлуатацію.

Інтеграційне спрямування діяльності Ради підкреслено тим, що її очолюють два співголови: заступник директора Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона Національної академії наук України з наукової роботи академік К. Ющенко і начальник Державного науково-дослідного інституту авіації генерал-майор О. Харченко. До неї входять представники Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, Командування Повітряних Сил Збройних Сил України, Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України, провідних інститутів НАН України, Українського науково-дослідного інституту авіаційної технології, підприємств Державного концерну "Укроборонпром", ПАТ "Мотор Січ", ДП "Антонов".

Підґрунтям створення Ради стали

успішні результати співпраці науковців Національної академії наук України з підприємствами Державного концерну "Укроборонпром", які засвідчили, що потенційні можливості взаємовигідного залучення академічних науково-дослідних установ до вирішення конкретних питань експлуатуючих організацій, ремонтних підприємств та виробників авіаційної техніки ще не повністю реалізовані.

Саме концентрація цього потенціалу у напрямку розв'язання проблем експлуатації старіючого парку військової авіаційної техніки і є першочерговим завданням створеної Ради. Тому на порядку денному установчого засідання було запропоновано розглянути питання, які викликають найбільшу стурбованість авіаційних підприємств та експлуатуючих частин, з одного боку, та які вже досліджені та апробовані на практиці вітчизняними науковцями, з іншого.

Після вступної промови начальника Державного науково-дослідного інституту авіації генерал-майора О. Харченка на засіданні з доповіддю щодо розробки та досвіду впровадження сучасних технологій, матеріалів та обладнання для ремонту авіаційних двигу-

нів виступив заступник директора Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона з наукової роботи академік К. Ющенко. На думку доповідача, позитивний досвід науково-технічної співпраці з підприємствами Державного концерну "Укроборонпром" свідчить про доцільність переходу на новий рівень співробітництва наукових установ з авіаційними підприємствами, коли на зміну двосторонньому формату взаємодії прийде більш гнучкий багатосторонній формат, що передбачає концентрацію на розв'язанні вини-

каючих проблем наукових та експериментальних можливостей усіх зацікавлених установ і відомств.

Академік К. Ющенко поділився доповіддю Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона щодо проведення ремонту соплових апаратів, відновлення робочих лопаток турбін, лабіринтних дисків та жарових труб авіаційних двигунів з використанням сучасних технологій та сплавів.

Перспективні підходи щодо вирішення проблем продовження строків служби об'єктів авіаційної техніки висвітлює у своїй доповіді завідувач відділу Інституту проблем міцності ім. Г.С. Писаренка НАН України професор А. Зінковський. Доповідач, насамперед, визначив основні напрямки проведення досліджень щодо міцності конструкції авіаційних двигунів та літальних апаратів, вирішення проблемних питань впровадження новітніх технологій щодо відновлення деталей, вузлів, агрегатів та комплектувальних виробів об'єктів авіаційної техніки з використанням науково-експериментальної бази інституту. Він запропону-

вав обслуговування і ремонту, продовження ресурсних показників та модернізації авіаційної техніки.

Доповідач висловив сподівання, що співпраця інститутів Національної академії наук України і науково-дослідних установ Міністерства оборони України буде продуктивною не тільки при вирішенні проблем експлуатації, ремонту і модернізації літальних апаратів для Повітряних Сил, але і для інших експлуатантів державної авіації.

Виступ заступника начальника Державного науково-дослідного інституту авіації з наукової роботи полковника С. Пашенка був присвячений дослідженням щодо модернізації вертольотів типу Мі-2 та Мі-8, які проводяться інститутом відповідно до завдань Державної програми розвитку озброєння та військової техніки на період до 2015 року та Державної оборонної цільової програми розвитку озброєння та військової техніки на 2012-2017 роки. Модернізацію зазначених вертольотів планується виконувати в процесі їх капітального ремонту з одночасним виконанням робіт із продовження вста-

новленого строку служби. Особливість зазначених робіт полягає у тому, що етап продовженого строку служби може бути практично вдвічі більше ніж строк, що встановлено розробником. Для досягнення зазначеної мети Державним науково-дослідним інститутом авіації спільно з профільними підприємствами промисловості та провідними науково-дослідними установами України заплановано провести відповідні дослідження, які б дозволили визначити граничну межу, до якої можлива безпечна експлуатація вертольотів типу Мі-2 та Мі-8. Крім визначення граничних ресурсних показників по строку служби, до яких можлива безпечна експлуатація, ці дослідження будуть спрямовані на відпрацювання переліку робіт, що повинні виконуватися для забезпечення збільшення ресурсу за наробітком. Полковник С. Пашенко відмітив, що зазначена робота є комплексною і передбачає тісну взаємодію вітчизняних авіаційно-ремонтних підприємств ДК "Укроборонпром" з Державним науково-дослідним інститутом авіації та іншими спеціалізованими науковими установами. А її досвід, без сумніву, може бути корисним іншим підприємствам при реалізації власних програм ресурсних досліджень техніки державної авіації.

Засідання Ради продовжилось доповіддю Головного інженера авіації ПС ЗС України генерал-майора В. Самулеєва. У своєму виступі він розкрив наукові аспекти реалізації Концепції підтримання справності та бойового потенціалу авіації ПС на період до 2025 року та її конкретні завдання, які потрібні для її впровадження. Доповідач підкреслив, що шлях збільшення строку служби об'єктів державної авіації до максимального можливого при забезпеченні високого рівня справності і безпеки польотів є загальносвітовою тенденцією. Причина таких дій полягає у розумінні того факту, що реальний граничний потенціал безпечної експлуатації авіаційної техніки не вичерпується встановленими строками служби. Тому вітчизняні доробки, які дозволять визначити реальну межу підтримання надійності конструкцій літаків та вертольотів Збройних Сил України, їх двигунів з урахуванням використання сучасних технологій їх відновлення, вкрай важливі для реалізації прийнятої Концепції підтримання справності та бойового потенціалу авіації ПС ЗС України на період до 2025 року.

Генерал-майор В. Самулеєв нагадав, що подібна інтеграція зусиль органів військового управління, наукових підприємств експлуатуючих установ, ремонтних підприємств в 90-х роках минулого сторіччя стала вирішальною при створенні в Україні діючої системи техніч-

новленого строку служби. Особливість зазначених робіт полягає у тому, що етап продовженого строку служби може бути практично вдвічі більше ніж строк, що встановлено розробником. Для досягнення зазначеної мети Державним науково-дослідним інститутом авіації спільно з профільними підприємствами промисловості та провідними науково-дослідними установами України заплановано провести відповідні дослідження, які б дозволили визначити граничну межу, до якої можлива безпечна експлуатація вертольотів типу Мі-2 та Мі-8. Крім визначення граничних ресурсних показників по строку служби, до яких можлива безпечна експлуатація, ці дослідження будуть спрямовані на відпрацювання переліку робіт, що повинні виконуватися для забезпечення збільшення ресурсу за наробітком. Полковник С. Пашенко відмітив, що зазначена робота є комплексною і передбачає тісну взаємодію вітчизняних авіаційно-ремонтних підприємств ДК "Укроборонпром" з Державним науково-дослідним інститутом авіації та іншими спеціалізованими науковими установами. А її досвід, без сумніву, може бути корисним іншим підприємствам при реалізації власних програм ресурсних досліджень техніки державної авіації.

В ході виступу заступника Головного конструктора ДП "Антонов" О. Семенця присутні були ознайомлені з досвідом відомого виробника літаків сімейства "Ан" щодо визначення їх реального технічного стану та продовження ресурсних показників. О. Семенець відмітив, що технічний стан літака безпосередньо визначається умовами його експлуатації. На прикладі авіаційних подій за останні 50 років він

перші кроки

кого авіаційно-ремонтного підприємства "Одесавіа-ремсервіс" М. Гончаренко ознайомив членів Ради з 30-річним досвідом робіт щодо продовження встановлених показників і строку служби літакам МіГ-21, який отримано на підприємстві. Він акцентував увагу на важливості вдосконалення засобів діагностування авіаційних матеріалів і конструкцій та впровадження сучасних методів прогнозування змін параметрів об'єктів для більш точного визначення реального технічного

стану літака – підстави для прийняття рішення про продовження встановлених показників і, відповідно, строку служби.

Представник Українського науково-дослідного інституту авіаційної технології І. Толстой у виступі сконцентрував увагу присутніх на результатах робіт інституту щодо розробки і впровадження новітньої технології зміцнення отворів у пакетах деталей з алюмінієвих та титанових сплавів. Використання запропонованих рішень дозволило мінімізувати кількість ремонтно-відновлювальних робіт, які пов'язані з пошкодженням з'єднань авіаційних конструкцій. Важливим для практики є можливість продовження ресурсу конструкції, елементи якої були зміцнені без проведення затратних контрольно-відновлювальних робіт.

У заключній промові начальника Державного науково-дослідного інституту авіації генерал-майор О. Харченко констатував, що серед проблем, які стоять перед українською державною авіацією, особливої гостроти зазнало питання продовження життєвого циклу військової авіаційної техніки поза межею ресурсних показників, встановлених розробниками, де процес динамічної зміни параметрів технічного стану має невідомий характер. Механізми старіння в складних технічних системах, до яких належить авіаційна техніка, вивчено недостатньо повно у зв'язку зі специфічними особливостями як самих об'єктів дослідження, так і процесів, які в них відбуваються. Для старіючого парку авіаційної техніки державної авіації критичною ланкою загальної системи технічної експлуатації і ремонту є відновлення деталей, вузлів, агрегатів.

Перші кроки, що зроблено у напрямку інтеграції зусиль Міністерства оборони України та Національної академії наук України для забезпечення безпечної експлуатації старіючого парку авіаційної техніки, показують, що існують потенційні переваги такої форми організації співпраці, а їх реалізація дозволить успішно виконати поставлені завдання.

Підготував Віктор Гедз. "Крила України".

Головний інженер Одеського авіаційно-ремонтного підприємства "Одесавіа-ремсервіс" М. Гончаренко ознайомив членів Ради з 30-річним досвідом робіт щодо продовження встановлених показників і строку служби літакам МіГ-21, який отримано на підприємстві. Він акцентував увагу на важливості вдосконалення засобів діагностування авіаційних матеріалів і конструкцій та впровадження сучасних методів прогнозування змін параметрів об'єктів для більш точного визначення реального технічного стану літака – підстави для прийняття рішення про продовження встановлених показників і, відповідно, строку служби.

Представник Українського науково-дослідного інституту авіаційної технології І. Толстой у виступі сконцентрував увагу присутніх на результатах робіт інституту щодо розробки і впровадження новітньої технології зміцнення отворів у пакетах деталей з алюмінієвих та титанових сплавів. Використання запропонованих рішень дозволило мінімізувати кількість ремонтно-відновлювальних робіт, які пов'язані з пошкодженням з'єднань авіаційних конструкцій. Важливим для практики є можливість продовження ресурсу конструкції, елементи якої були зміцнені без проведення затратних контрольно-відновлювальних робіт.

У заключній промові начальника Державного науково-дослідного інституту авіації генерал-майор О. Харченко констатував, що серед проблем, які стоять перед українською державною авіацією, особливої гостроти зазнало питання продовження життєвого циклу військової авіаційної техніки поза межею ресурсних показників, встановлених розробниками, де процес динамічної зміни параметрів технічного стану має невідомий характер. Механізми старіння в складних технічних системах, до яких належить авіаційна техніка, вивчено недостатньо повно у зв'язку зі специфічними особливостями як самих об'єктів дослідження, так і процесів, які в них відбуваються. Для старіючого парку авіаційної техніки державної авіації критичною ланкою загальної системи технічної експлуатації і ремонту є відновлення деталей, вузлів, агрегатів.

Перші кроки, що зроблено у напрямку інтеграції зусиль Міністерства оборони України та Національної академії наук України для забезпечення безпечної експлуатації старіючого парку авіаційної техніки, показують, що існують потенційні переваги такої форми організації співпраці, а їх реалізація дозволить успішно виконати поставлені завдання.

Останнім часом геополітична й воєнно-політична обстановка у світі характеризується нестабільністю та мінливістю. Процеси інтеграції країн у наддержавні утворення змінюються процесами фрагментації аж до появи на світовій карті нових держав. Усе це потребує адекватного відображення в концептуальних документах з питань національної безпеки та оборони.

Орієнтири військового будівництва

В свою чергу, відпрацювання таких документів неможливе без проведення роботи на випередження, завчасного прогнозу можливих викликів й загроз для держави та відпрацювання обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення. За результатами такої роботи розробляються плани реформування й розвитку Збройних Сил для приведення їхніх можливостей у відповідність до вимог сьогодення. Реформування повинне охоплювати увесь спектр питань, так чи інакше пов'язаних з підтриманням національної безпеки України. При цьому потрібно не тільки визначити підходи до будівництва та застосування Збройних Сил, а й запропонувати механізми їх комплексування й оснащення сучасними озброєння та військової техніки.

Підтвердженням цьому є досвід збройних сил провідних країн світу. Так, в США Концепція "Спільні операції майбутнього" (Concept for Future Joint Operations) (травень 1997 р.) окреслила основні напрямки перетворень ЗС США з метою найбільш ефективного та комплексного використання видів ЗС країни на початку XXI сторіччя, визначила шляхи імплементації документа "Спільне бачення 2010". При цьому поняття "Спільне" було визначенням міжвидового, збалансованого підходу у будівництві та застосуванні збройних сил. Затверджена у липні 1996 року Концепція "Спільне бачення – 2010" (Joint Vision – 2010) зосередилася на високотехнологічному оснащенні військ, зокрема, створенні високоточної зброї і удосконаленні систем командування, управління, розвідки та логістики.

Якими ж мають бути концептуальні підходи до реформування українських Збройних Сил? Потреба проведення реформування Збройних Сил, насамперед, обумовлена зниженням рівня їх боєздатності, недостатнім рівнем їх фінансування, громіздкою й неефективною системою управління ними, незадовільним станом озброєння і військової техніки. Виходячи з цього, пріоритетними напрямками реформування Збройних Сил України слід вважати: удосконалення системи управління військами; підвищення ролі Повітряних Сил; розвиток форм і способів застосування військ; розвиток активної системи протиповітряної оборони; відновлення потрібного рівня оперативної та бойової підготовки військ; розробка й пос-

тачання для військ сучасного озброєння і військової техніки.

Основою розробки Концепції реформування та розвитку Збройних Сил має бути обґрунтований прогноз викликів та загроз, яким мають протистояти Збройні Сили України. Якщо проаналізувати військові конфлікти останніх двох десятиліть, то можна впевнено говорити, що бойові дії не локалізуються в межах прикордонної території, а поширюються на всю територію держави, проти якої здійснюється агресія. При цьому, масштаб ведення збройної боротьби не обмежується тільки прикордонними територіями. Для прикладу, – це дії авіації та засобів протиповітряної оборони, дії розвідувально-диверсійних сил, інформаційне протистояння. Поряд із вже звичним застосуванням різних компонентів збройних сил, здійснюється широкомасштабне застосування невійськової сили, основаної на новітніх інформаційних технологіях, зазвичай спрямованої на руйнування системи управління державою та її збройними силами. Значно зростає роль Повітряних Сил, які визначають не тільки спроможність захоплення ініціативи в операціях (бойових діях), але й результат воєнного протистояння загалом. Слід зазначити, що нові явища у воєнному мистецтві призвели до зникнення принципів відмінностей між наступом і обороною, фронтом і тилом, загальновійськові операції набули рис як оборонного, так і наступального характеру.

В таких умовах побудова системи оборони України повинна здійснюватися за принципом стратегічної мобільності, тобто бути спроможною забезпечити реальні можливості швидкого зосередження зусиль військ на можливих напрямках виникнення збройного конфлікту. Ключовою рисою застосування військової сили стає мобільність, динамічність. Тому як варіант, військові сили і засоби мають бути в мирний час розосереджені по території держави та у загрозливий період здатні швидко, завдяки своїй мобільності, здійснити перегрупування на важливі напрямки під керівництвом міжвидового органу військового управління та створити відповідні резерви. Так і підготовка військ має здійснюватися не на окремому операційному напрямку, а за екстериторіальним принципом в залежності від рівня прогнозованих загроз, здат-

ності противника діяти на всій території держави та високої динамічності оперативної обстановки.

В цьому випадку, при формуванні Концепції реформування та розвитку, було б виправданим бачення перспективної структури мобільних Збройних Сил, основаних на їх видах та компонентах управління для проведення міжвидових операцій. Одночасно такий підхід дав би змогу оптимізувати існуючу систему управління збройними силами та відмовитися від проміжних органів військового управління, сформованих за територіальним принципом. При цьому завдання протиповітряної оборони держави та прикриття важливих державних об'єктів, в сучасних умовах як фактор стримування, потрібно покласти на автономний, в сенсі підготовки, управління, застосування авіації та ППО, високомобільний вид Збройних Сил – Повітряні Сили.

Зрозуміло, що реалізація планів реформування Збройних Сил потребує відповідного рівня фінансового забезпечення. З урахуванням перерозподілу економічних і воєнних центрів сили у світі та зростання конкуренції в боротьбі за обмежені ресурси в сусідніх з Україною регіонах потрібно обов'язково передбачити збільшення обсягів витрат на потреби Збройних Сил. Для оснащення військ сучасними системами управління, розвідки, радіоелектронної боротьби, сучасною авіаційною технікою, за досвідом провідних країн світу, державне фінансування Збройних Сил повинне становити не менше 2% валового внутрішнього продукту держави.

Реформування Збройних Сил України стосується всіх аспектів їх будівництва, підготовки й застосування та охоплює комплекс заходів структурного, організаційно-кадрового, організаційно-кадрового, спрямованих на створення боєздатних Збройних Сил, спроможних виконати завдання із захисту суверенітету й територіальної цілісності України. Проведення таких заходів не повинно привести до неможливості виконання покладених на Збройні Сили завдань з урахуванням дотримання позаблокового статусу та прагнення України до нейтралітету.

Анатолій Горбатюк, провідний науковий співробітник центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України.

НА ПОСИЛЕННЯ

США направили в Персидский залив второй авианосец

ВМС США направило в Персидский залив вторую ударную авианосную группу во главе с авианосцем "Энтерпрайз", которая встанет на боевое дежурство вместе с аналогичной группой во главе с авианосцем "Авраам Линкольн". Представитель командования Пятого флота ВМС США заявил, что за последние десять лет сразу два авианосца присутствовали в акватории Персидского залива лишь четыре раза. При этом командование флота не связывает происходящее с Ираном, пояснив, что авианосцы занимаются поддержкой действий американских военных в Афганистане и борьбой с пиратством у берегов Сомали.

Ранее американцы осуществляли воздушную поддержку операций в Афганистане и боролись с пиратами, размещая авианосцы в Аравийском море, откуда и до Сомали, и до Афганистана доби-

ваться ближе и удобнее, чем из Персидского залива. В феврале 2012 года ударная группа "Энтерпрайза" провела учения у берегов Флориды, в ходе которых отрабатывались ее действия во время войны с Ираном.

Между тем, иранские официальные лица уже заявили, что не собираются закрывать свои ядерные объекты, а также не намерены отказываться от права на обо-

гащение ядерного топлива. Израиль, подозревающий Иран в работах по созданию ядерного оружия, заявлял о готовности применить любые средства для недопущения этого. США и другие страны Запада, разделяя озабоченность Иерусалима, отмечают, что военная операция против Ирана является чрезмерно жесткой мерой, по крайней мере, на данном этапе.

ЭКОНОМИЧНІ АСПЕКТИ

Калашникова признали банкротом

Арбитражный суд Удмуртии признал банкротом производителя автоматов Калашникова – концерн "Ижмаш". На предприятии введено конкурсное управление. Об этом сообщает РИА "Новости". Иск о банкротстве "Ижмаша" подала компания "Ижстанко", которой концерн задолжал 814 тысяч рублей. Процедура внешнего наблюдения была введена на предприятии в августе 2011 года.

Ранее сообщалось, что "Ижмаш" в настоящее время находится в процессе реорганизации. На базе обанкротившихся предприятий концерна "Ижмаш" госкорпорация "Ростехнологии" создаст научно-производственное объединение "Ижмаш".

За 2011 год чистый убыток "Ижмаша" составил 2,43 миллиарда рублей. За год объемы производства на предприятии упали на 45,5 процента до 1,7 миллиарда рублей. Выручка концерна выросла почти в 1,7 раза до 3,13 миллиарда рублей, а себестоимость продукции увеличилась в 1,5 раза.

Рост выпуска спортивного и охотничьего оружия почти в четыре раза (до полмиллиарда рублей) не помог компании получить прибыль. На 1 января 2012 года кредиторская задолженность "Ижмаша" со-

ставляла 5,3 миллиарда рублей, с 2010-го она выросла на 19,5 процента. Долги покупателей перед предприятием, напротив, уменьшились на 15,2 процента до 2,7 миллиарда рублей.

"Ижмаш" был создан в 1998 году на базе производственного комплекса "Ижевский машиностроительный завод". Компания выпускает свыше 70 образцов оружия, включая спортивно-охотничье оружие, авиационные пушки и высокоточные управляемые артиллерийские снаряды. Доля предприятия в производстве боевого автоматического стрелкового оружия в России составляет более 90 процентов, а в производстве снайперских винтовок – 95 процентов. Основным акционером "Ижмаша" является госкорпорация "Ростехнологии".

СПІВПРАЦЯ

Россия и США обменялись данными об испытаниях ракет

Россия и США обменялись телеметрической информацией о пусках баллистических ракет в рамках соответствующего договора, подписанного 7 февраля 2012 года в Женеве. Об этом, как сообщает РИА "Новости", заявил помощник исполняющего обязанности первого замгоссекретаря по контролю за вооружениями и международной безопасности Джейми Манин.

Госдепартамент США предоставил России запись телеметрической информации испытания баллистической ракеты Trident II D5, а в обмен получил данные об испытаниях российской ракеты. Какой именно, не уточняется. По словам Манина, этот обмен телеметрией стал первым, произведенным в рамках Договора о сокращении стратегических наступательных вооружений (СНВ-3), подписанного весной 2010 года и вступившего в силу в начале 2011 года.

Договор об обмене телеметрической информацией о пусках баллистических ракет определяет объем информации, которую Россия и США должны передавать друг другу. Кроме того, в соглашении описан график испытания баллистических ракет в 2012 году, о которых США и Россия

должны уведомлять друг друга. Договор был подписан на заседании Двусторонней консультативной комиссии по выполнению договора СНВ-3, которое должно проходить не реже двух раз в год. Первое заседание состоялось в марте-апреле 2011 года.

СНВ-3, направленный на постепенное уменьшение ядерных арсеналов крупнейших государств ядерного клуба – России и США – ограничивает число развернутых боезарядов каждой из сторон 15-50 единицами. При этом общее число развернутых носителей ядерных боезарядов – баллистических ракет и тяжелых бомбардировщиков – не должно превышать 700 единиц. В рамках договора США пообещали предоставить России и данные о поставленных Великобританией ракетах Trident II.

НА ОЗБРОЄННЯ

Балтийский флот вооружился зенитными комплексами С-400

Балтийский флот 6 апреля 2012 года принял на вооружение дивизион зенитных ракетных комплексов С-400, как сообщает газета "Известия". Новые комплексы получила бригада Воздушно-космической обороны под Калининградом. Этот дивизион стал третьим в России – остальные два развернуты недалеко от столицы. На первом этапе С-400, развернутые на Балтике, не будут входить в систему войск Воздушно-космической обороны, однако в перспективе они будут включены в ВКО.

Дивизион С-400 поступил на Балтийский флот в феврале 2012 года, однако до сих пор осуществлялась подготовка к его развертыванию. В общей сложности до конца текущего года Вооруженные силы России должны получить три дивизиона С-400 по восемь пусковых установок в каждом.

В конце марта Минобороны России заключило с машиностроительным заводом "Авангард" контракт на поставку новых управляемых зенитных ракет для систем С-400. Поставка ракет будет осуществляться на протяжении трех лет. В настоящее время С-400 используют ракеты 48Н6Е, 48Н6Е2 и 48Н6Е3 комплексов С-300ПМ-1 и С-300ПМ-2, а также доработан-

ные ракеты 48Н6ДМ. Кроме того, для С-400 завершается создание ракет 9М96Е и 9М96Е2, а также ракеты большой дальности 40Н6Е.

Согласно госпрограмме вооружений российские войска до 2020 года должны сформировать 28 полков С-400 по два дивизиона в каждом. Министерство обороны России планирует размещать комплексы в первую очередь в приморских и приграничных районах. Для производства достаточного количества комплексов С-400 в России планируется построить три завода. В перспективе С-400 и разрабатываемые сейчас комплексы С-500 составят основу российской системы противоракетной обороны.

Сторінку підготував Сергій Клименко.

БОЙОВА ПІДГОТОВКА

ВВС Афганистана возобновили подготовку

В Афганистане впервые за более чем 30 лет возобновились учебные полеты пилотов ВВС. Как сообщает Jane's, ранее афганским летчикам приходилось тренироваться за рубежом. По данным издания, будущие афганские пилоты поднялись в воздух на трех самолетах Cessna 183 с авиабазы Шинданд в провинции Герат. Перед началом практических занятий летчики прошли обязательные курсы английского языка.

В общей сложности в новую учебную группу афганских ВВС вошли семь человек. После шести месяцев полетов на Cessna 183 пилотов на четыре месяца пересадят на Cessna 208 Grand Caravan. По окончании обучения летчики смогут обучать других новичков или перейти на службу в регулярные подразделения ВВС.

В настоящее время в распоряжении афганских пилотов находятся многофункциональные легкие самолеты Cessna 208 Grand Caravan, которые используются в том числе для разведывательных операций, а также транспортники Alenia Aeronautica G222. В будущем США планируют поставить в Афга-

нистан легкие самолеты поддержки. Их предстоит выбрать в рамках соответствующего тендера. В качестве одного из вариантов предлагались учебно-боевые самолеты Embraer EMB-314 Super Tucano.

Как отмечает Jane's, помимо самолетной подготовки на авиабазе Шинданд ведется обучение пилотов вертолетов. В декабре 2011 года для этих целей афганцы получили шесть американских легких вертолетов MD 530F. В дальнейшем ожидается поставка еще 48 машин. По окончании 11-месячной подготовки афганским пилотам вертолетов поручат управление Ми-171 и Ми-35.

СПІВПРАЦЯ

Україна готова підтримати розвиток космічної промисловості в Республіці Азербайджан

“Україна готова не тільки виконувати замовлення AzerCosmos, але й передати йому технології та допомогти освоїти самостійне виробництво космічних супутників і іншого обладнання, а також провести підготовку азербайджанських фахівців. Співро-

Україна може передати Азербайджану технології виробництва космічної техніки. Про це заявив заступник Міністра закордонних справ України Віктор Майко після переговорів української делегації з керівництвом AzerCosmos, передає “ВПК” з посиланням на “ABC.az”.

бітництво між країнами в даній сфері передбачає не тільки налагодження взаємозв'язків між держпідприємством “Укркосмос” і ВАР AzerCosmos, але і пропозицію організувати супутне виробництво комплектуючих”, – сказав В.Майко.

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАННЯ

с 9 по 11 апреля в Центре управления полётами ЦНИИмаш прошла II Научно-техническая конференция молодых учёных и специалистов ЦУП.

Впервые конференция была проведена в прошлом году. После чего, с целью развития научно-технического творчества в Центре и вовлечения молодых специалистов в исследовательскую деятельность, руководством ЦУПа было принято решение сделать конференцию ежегодной.

Открыл работу конференции приветственным словом к участникам заместитель генерального директора ЦНИИмаш – начальник ЦУП Виктор Иванов: “Сегодня мы открываем очередную научно-техническую конференцию на базе нашего Центра с участием специалистов других подразделений институ-

В ЦУПе начала работу II Научно-техническая конференция молодых учёных и специалистов

та. Мы рады, что проведение конференции в ЦУПе становится доброй традицией. Это имеет большое значение для поддержания и развития инициативы молодых сотрудников Центра. Желаю всем успехов в работе конференции, хороших докладов”.

Затем слово предоставили учёному секретарю ЦУПа, старшему научному сотруднику Анатолию Титову. В своём докладе “Перспективные космические программы” он рассказал об основных направлениях, по которым сегодня ведутся космические разработки в России и за рубежом.

Завершилось пленарное заседание выступлением мо-

лодых специалистов Центра Надежды Калиничевой и Николая Леперта с докладами о жизни и работе выдающихся деятелей космической отрасли Александра Васильевича Кармишина – создателя Центра исследованной прочности ЦНИИмаш и академика РАН Бориса Евсеевича Чертока.

Второй день конференции прошёл в рамках тематического направления “Баллистика, навигация и управление полётами космических аппаратов”.

Подведение итогов и награждение победителей состоялось 11 апреля, сообщает пресс-служба ЦУПа.

ПЛАНИ

Єврокомісія опублікувала проект Робочої програми-2013 конкурсу з космічної тематики РП-7

На відміну від попередньої практики Європейська комісія в цьому році опублікувала попередній варіант Робочої програми конкурсу з космічної тематики 7-ї Рамкової програми ЄС з досліджень та технологічного розвитку (РП-7) до виходу офіційної редакції.

Цей проект Робочої програми ще остаточно не схвалений Єврокомісією і опублікований лише для ознайомлення на порталі учасників РП-7 для того, щоб дати потенційним учасникам більше часу для підготовки проектних пропозицій.

Серед іншого, документ містить окремий розділ, який стосується розвитку співробітництва з Україною. У ньому зазначається, що у рамках роботи Спільної робочої групи Україна – ЄС в космічній сфері було визначено ряд напрямків, які можуть буди взаємовигідними для розвитку співробітництва. У зв'язку з цим оголошується конкурс за наступними темами:

1. Послуги системи GMES для аграрного сектору;

2. Надлегкі матеріали та технології покриття для систем космічного призначення;

3. Методології та технології для активного видалення космічного сміття.

Очікується, що пропозиції за цими напрямками міститимуть дослідження, результати яких будуть вигідними для Європейської та Української сторін, а також матимуть збалансований розподіл зусиль між європейськими та українськими партнерами.

Остаточне ухвалення Робочої програми намічено на середину липня 2012 року. Тільки ухвалена Робоча програма буде мати юридичну силу. Єврокомісія не несе відповідальності за будь-які майбутні зміни змісту цього попереднього документа.

НА СЛУЖБИ НАУЦІ

Новейший спектрометр обсерватории Кека получил первый свет

Астрономы, работающие в гавайской обсерватории Кека, получили первый свет от спектрометра MOSFIRE, предназначенного для изучения далеких галактик в инфракрасном диапазоне. Об этом сообщается на официальном сайте обсерватории.

Первым изображением стали две взаимодействующие галактики, получившие название “Галактики Антенн”. Они были сфотографированы в ночь на 4 апреля, несмотря на существенную облачность над Мауна-Кея в это время.

Спектрометр MOSFIRE (Multi-Object Spectrometer For Infra-Red Exploration) был установлен на телескопе Кек 1, одном из двух телескопов, составляющих бинокулярную пару обсерватории. От других спектрометров он отличается чувствительностью к более глубокому инфракрасному излучению (от 970 до 2450 нанометров) и увеличенным в сто раз полем обзора. Новый прибор способен следить одновременно за 46 различными небесными объектами, среди которых могут быть звезды, целые галактики или даже коричневые карлики (те-

ла промежуточной массы между звездами и планетами).

По чувствительности MOSFIRE во много раз превосходит существующие аналоги и тратит гораздо меньше времени на переключение между объектами наблюдения. Для защиты от тепловых шумов прибор охлаждается до -153 градусов Цельсия.

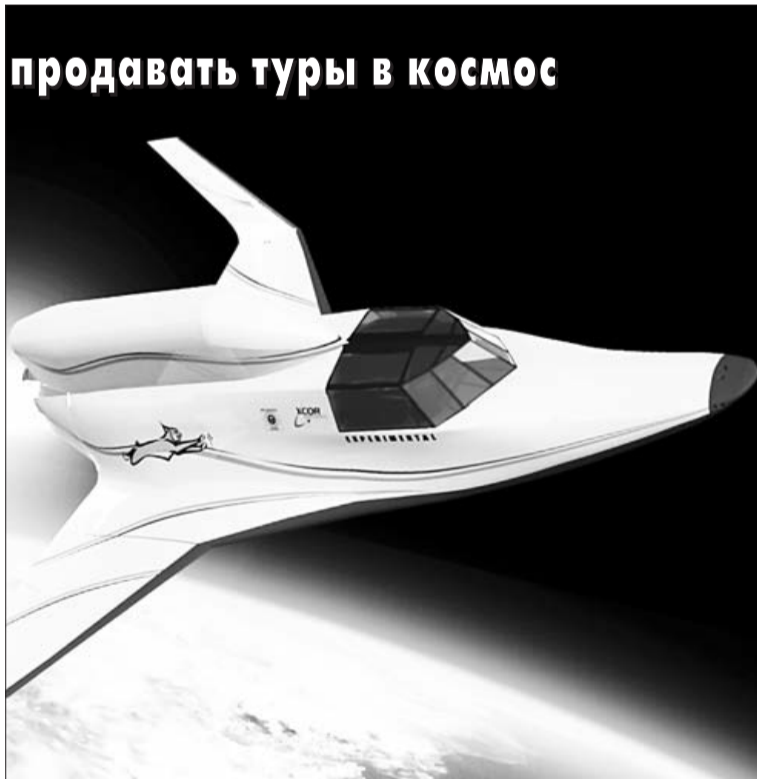
С помощью нового прибора астрономы планируют собирать данные для изучения ранней вселенной во время формирования большинства ныне существующих галактик. Кроме того, исследователи собираются использовать спектрометр для изучения так называемой эпохи ре-ионизации, проходившей от 500 миллионов до 1 миллиарда лет после большого взрыва (тогда, по завершению Темных Веков, во Вселенной появился первый свет), пишет Lenta.ru.

КОСМОТУРИЗМ

В Турции начали продавать туры в космос

Компания SCX, организующая туры в космос с использованием ракеты Lynx, в сотрудничестве с турецкой компанией VIP Turizm провела первую продажу серии туров, которая состоялась в новом офисе здания VIP, расположенном в башнях Trump Tower в Стамбуле.

Владелица самого роскошного отеля Стамбула, Les Ottomans, станет первым турецким гражданином, побывавшим в космосе. Заплатив за регистрацию на тур 95 000 долларов, Аху Айсал примет участие в жеребьевке по распределению очередности участия в турах, которая будет проведена среди 100 человек со всего мира, также прошедших регистрацию на тур, пишет Tourexp.com.

НА ФІНІШНІЙ ПРЯМІЙ

Иранский спутник “Навид” завершает миссию на орбите

Иранский спутник “Навид” завершает миссию на орбите вскоре сгорит в плотных слоях атмосферы. Об этом сообщил агентству ИРНА представитель Космического агентства ИРИ Моджтаба Сарадеги.

По его словам, в настоящее время космический аппарат приближается к Земле. Высота его орбиты сократилась с максимальных 375 до 197 км. Спутник успешно выполнил стоявшие перед ним задачи, совершив 945 витков и передав около 200 снимков, передает ИТАР-ТАСС.

Сторінку підготував Віктор Гедз.

ПІДГОТОВКА ДО СТАРТУ

Запуск спутника связи YahSat-1B с Байконура намечен на 24 апреля

Запуск российской ракеты-носителя “Протон-М” с арабским спутником связи YahSat-1B (ЯСат-1Б) намечен на 24 апреля с космодрома Байконур, сообщил РИА “Новости” источник в ракетно-космической отрасли.

“По предварительной информации, запуск намечено осуществить 24 апреля”, – уточнил собеседник агентства.

На Байконуре идет подготовка к запуску “Протона-М” с разгонным блоком “Бриз-М” и телекоммуникационным космическим аппаратом.

“На заправочной станции космодрома расчеты ГКНПЦ имени Хруничева и космического центра “Южный” завершили заправку компонентами топлива и сжатыми газами баков высокого давления разгонного блока “Бриз-М”. Идет перевозка разгонного блока с заправочной станции в монтажно-испытательный корпус 92А-50, где будет продолже-

на подготовка к пуску”, – отмечается в сообщении Роскосмоса.

Срок эксплуатации спутника должен составить около 15 лет. Космический аппарат имеет стартовую массу около шести тонн, мощность его передатчиков – 15 кВт. Наряду с ранее запущенным спутником YahSat-1A, новый аппарат будет обслуживать как государственных, так и коммерческих пользователей на Ближнем Востоке, в Африке, Европе и Юго-Западной Азии и будет служить для различных приложений спутниковой связи, таких, как телевидение высокой четкости или услуги широкополосного доступа.

Канни под Каневом

Продовження. Початок в №7.

На зотот призыв 18 екіпажів самолетів 392-го авіаційного полку 312-ї авіаційної дивізії доложили о готовності негайно вилетіти на бомбежку. Першим піднявся в повітря самолет капітана В. Заєвського і штурмана молодшого лейтенанта В. Локотоша. Вони удачно сбросили запалювальні бомби по району скоплення бойової техніки і живої сили ворога. Загорілись машини і повозки. Також удачно произвели бомбометання і інші екіпажі. Іспользуя очаги пожег в качестве ориентиров, по ворогу ударила артилерія. Вилетітьночю, в пургу і при сильном ветре на такой легкой машине, как По-2, – немалый подвиг. В. Заєвскому і В. Локотошу было присвоено звание Героя Советского Союза...».

Забігаючи вперед, відзначимо, що 21 лютого Новиков був на командному пункті командуючого 1-м Українським фронтом генерала армії Н. Ватутіна. Тут же знаходився і маршал Г. Жуков, тільки що прилетівши з Москви, щоб координувати дії 1-го і 2-го Українських фронтів в предстоящей операції. Вечером роздався телефонний дзвінок з Москви. Трубку взяв Жуков. А через хвилину, глядя на Новикова, він торжественно произнес:

– Александр Александрович, вам первому присвоено воинское звание Главного маршала авиации. Сердечно поздравляю!

Скоро прийшла і поздравительная телеграма за підписом Сталіна.

С целью показа динамики событий глазами немецкой і советской сторон приводим выдержки из мемуаров военачальников, сражавшихся «по разные стороны баррикад».

Эрих Манштейн – солдат і генерал-фельдмаршал, теоретик і практик війни, человек, чьому стратегическому таланту не было равных в германском Рейхе. Когда 42-й і 11-й армейские корпуса 8-й армии в январе 1944 г. попали в окружение, а Гитлер запретил им идти на прорыв, он, как командующий группой армий «Юг», проигнорировал приказ Гитлера і приказал генералу артиллерии В. Штеммерману вырваться из «котла». В своей книге «Утерянные победы» он так освещает боевые действия в районе Корсунь-Шевченковского: «Так как не было больше надежды на то, что наши танки доберутся до «котла», я приказал обоим окруженным корпусам (42-му і 11-му армейским корпусам) прорываться на юго-запад. В результате атак противника со всех сторон оба корпуса сгруппировались в небольшом пространстве, про-стиравшемся в направлении с севера на юг на 45 км, а с запада на восток только на 15-20 км. ...В ночь с 16 на 17 февраля оба корпуса под руководством своих командиров Штеммермана і Либя предприняли попытку прорваться из окружения в юго-западном направлении, навстречу 3-му танковому корпусу, который напрягал все силы, чтобы, несмотря на непролазную грязь, бросить навстречу прорывающейся группировке хотя бы несколько танков. Было приказано бросить орудия после того, как будут расстреляны все боеприпасы.

...В ночь с 16 на 17 февраля в 1 ч 25 мин пришло радостное известие о том, что первая связь между выходящими из окружения корпусами і передовыми частями 3-го танкового корпуса установлена. Противник, находившийся между ними, был буквально смет. Двадцать восьмого февраля мы узнали, что из котла вышло 30000-32000 человек. Поскольку в нем находилось шесть дивизий і одна бригада, при учете низкой численности войск это составляло

большую часть активных штыков. Огромную боль нам причинило то, что большую часть тяжелораненых выходящих из окружения не могли взять с собой. Генерал Штеммерман погиб во время боя.

Нам удалось избавиться эти два корпуса от той судьбы, которая постигла 6-ю армию под Сталинградом.

При выходе из окружения значительная часть тяжелого оружия і орудий застряла в грязи. Только несколько из них ценой неимоверных усилий войскам удалось взять с собой. Приказ о самом выходе из окружения был отдан командованием группы без предварительного согласования с Гитлером, чтобы исключить возможность возражений с его стороны».

Необходимо отметить, что мемуары Э. Манштейна вступают в противоречие с официальной советской историографией і мемуарами советских полководцев. Но не стоит забывать, что Вермахт был еще очень силен, а его офицеры і генералы отличались высоким уровнем тактического і оперативно-тактического мышления, что давало им возможность успешно выходить из безнадежных, на первый взгляд, ситуаций.

Вывавшиеся из «котла» немецкие войска были собраны в основном за фронтом 3-го танкового корпуса 1-й танковой армии. Это – 57-я, 72-я, 389-я і 88-я пехотные дивизии, части корпусной группы «Б», 5-я танковая дивизия СС «Викинг», части других дивизий (14-я танковая дивизия, 168-я пехотная дивизия, 213-я охранная дивизия).

Иван Степанович Конев – на тот период генерал армии і командующий 2-м Украинским фронтом, в своих мемуарах «Записки командующего фронтом. 1943-1945» так повествует о тех далеких военных событиях: «...Боевой порядок прорывающихся войск был построен в несколько эшелонов. В первый эшелон были назначены 72-я, 112-я пехотные дивизии і танковая дивизия СС «Викинг». Второй эшелон составили все остальные части і подразделения окруженных войск. Для прикрытия с севера і востока была назначена 88-я пехотная дивизия. С юга прорывающаяся группа обеспечивалась частями 57-й пехотной дивизии. Кольцо окружения намечалось прорвать на фронте шириной 4,5 км. В 3 часа ночи гитлеровцы густыми колоннами двинулись из района Шендеровки, Хилки на наши позиции.

Натиск врага приняли на себя части 27-й і 4-й гвардейской армии. Тотчас была дана команда 18-му і 29-му танковым корпусам наступать навстречу друг другу, пленить или уничтожить противника. Даже сами

гитлеровцы уже понимали безрас-судство действий своего командования... Мы приняли все меры к тому, чтобы ни один из гитлеровцев не вышел из окружения. Пробыть четыре полосы обороны – две на внутреннем і две на внешнем фронте окружения, и кроме того, в центре коридора пройти мимо противотанковых районов, истребительной артиллерии было невозможно. Здесь снова сыграли большую роль противотанковые районы. Артиллеристы проявили себя настоящими мастерами своего дела.

Но не только эти мощные артиллерийские барьеры стояли на пути выхода немцев из окружения. Гитлеровцам, выходящим из котла, наносили удары не только войска обороны, но і главным образом резервы, маневренные ударные группы, танковые корпуса армии Ротмистрова і кавалерийский корпус Селиванова. Они находились в устье коридора, на флангах предполагаемого прорыва і получили команду наступать между 2 и 3 часами утра, т.е. к моменту, когда немецкие войска начали подходить к нашим передовым позициям обороны. Танки действовали с зажженными фарами, огнем і маневром они теснили противника, не давая ему возможности выйти из котла. Казаки с шашками наголо носились по полю боя... Брели бегущих гитлеровцев в плен. Бойцы бились в рукопашную, штыками, автоматами, карабинами.

Когда наступил рассвет, немцы, увидев всю безнадежность своего положения, большими группами начали сдаваться в плен. Масса обозов запрудила не только дороги, но і поля. Все дороги были забиты транспортом. На дорогах і вне дорог валялись разбитые орудия, машины, повозки і сотни трупов солдат і офицеров.

К утру 17 февраля с группировкой врага было покончено.

Командарм Трофименко утром 17 февраля доложил мне по «ВЧ», что при выходе из окружения немецко-фашистских войск в ночь на 17 февраля 1944 года генерал Штеммерман был убит, его труп обнаружен на поле боя около села Джурженцы. Документами подтверждается личность генерала Штеммермана. Я разрешил немецким военнопленным похоронить своего генерала с надлежащими почестями военного времени.

Так полным разгромом і пленением окруженной группировки врага закончилась Корсунь-Шевченковская операция.

Далі буде.

Ігор Чичкань. Людмила Кошелева. Матеріал до друку підготував Володимир Алексєв.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

16-22 квітня

16 квітня 1867 р. народився американський піонер авіації У. Райт.

16 квітня 1916 р. народився організатор ракетно-космічної промисловості, директор Державного всесоюзного заводу «Південмаш» (1952-1961) Л. В. Смирнов.

16 квітня 1934 р. запроваджено звання Героя Радянського Союзу. Першим його присвоїли семи льотчикам, які врятували челюскінців.

16 квітня 1952 р. народився заслужений льотчик-випробувач СРСР, Герой Росії А. М. Квочур.

16 квітня 1957 р. народився начальник Інституту інформаційних технологій НУО України О. Ю. Пермяков.

16 квітня 2004 р. здійснив перший політ модернізований УТС Як-52М, О. О. Кононенко.

17 квітня 1930 р. засновано Харківський авіаційний інститут (зараз – Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»).

17 квітня 1931 р. народився заслужений льотчик-випробувач СРСР Є. М. Нікітін.

17 квітня 1954 р. народився народний депутат України, Міністр оборони України (1996-2001, 2004-2005) О. І. Кузьмук.

17 квітня 1960 р. народився головний інспектор з гуманітарного та соціального забезпечення ГІМО України В. М. Федічев.

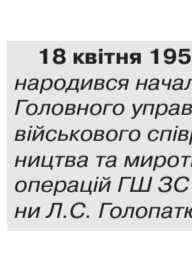

17 квітня 1997 р. наказом НКАУ створено Державне підприємство «Укркосмос».

18 квітня 1916 р. народився заслужений льотчик-випробувач СРСР, Герой Радянського Союзу В. Г. Павлов.

18 квітня 1930 р. здійснено перші вогневі випробування експериментального реактивного двигуна ОР-1 конструкції Ф. О. Цандера, який працював на повітряно-бензиновій суміші.

18 квітня 1944 р. здійснив перший політ штурмовик Іл-10 з двигуном АМ-42, В. К. Коккінакі.

18 квітня 1957 р. народився начальник Головного управління військового співробітництва та миротворчих операцій ГШ ЗС України Л. С. Голопатюк.

18 квітня 1980 р. розпочалися військові випробування літака-штурмовика Су-25 за темою «Ромб» (ДРА).

19 квітня 1911 р. головне інженерне управління затвердило план організації в Росії шести авіаційних загонів: у Києві, Новогорьківську, Гродно, селі Спаському, Читі та Карсі.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

16-22 квітня

19 квітня 1918 р. народився льотчик-винищувач, заслужений військовий льотчик СРСР, Герой Радянського Союзу, командувач авіації ВМФ (1974-1982) **О.О.Мироненко**.

19 квітня 1946 р. народився заслужений льотчик-випробувач СРСР **В.В.Заболотський**.

19 квітня 1957 р. народився начальник гуманітарного інституту НУО України **В.Т. Марценківський**.

19 квітня 1965 р. на полігоні Байконур було здійснено перший випробний пуск МБР другого покоління УР-100 із наземної пускової установки.

19 квітня 1971 р. РН "Протон" вивела на навколосезну орбіту першу в світі ДОС "Салют".

19 квітня 2005 р. здійснив перший політ другий екземпляр регіонального реактивного літака Ан-148-100, екіпаж **С.М.Трошина**.

20 квітня 1932 р. засновано КП МО України "Балаклійський ремонтний завод".

20 квітня 1937 р. здійснив перший політ літак конструкції **О.К.Антонова ЛЕМ-2 (ОК-38)**, **М.Федосєєв**.

20 квітня 1938 р. народився головнокомандувач РВСН (1992-1997), маршал **І.Д.Сергєєв**.

20 квітня 1961 р. народився перший заступник начальника Головного управління особового складу ГШ ЗС України **Б.Г.Жуковський**.

20 квітня 1962 р. народилась заступник директора Контрольно-ревізійного департаменту МО України **М.В. Бариніна**.

20 квітня 1981 р. здійснив перший політ прототип винищувача Су-27 серійної конфігурації, **В.С.Іллюшин**.

20 квітня 1961 р. на озброєння прийнято ЗРК С-75М "Волхов" з ракетою В-750М.

20 квітня 2001 р. здійснив перший політ реактивний транспортно-пасажирський літак Ан-74ТК-300 із двигунами Д-36 серії 4А, екіпаж **О.А.Круца**.

21 квітня 1951 р. народився льотчик-космонавт **О.І.Лавейкін**.

21 квітня 1961 р. здійснив перший політ дослідний важкий винищувач Е-152/1 ДКБ "МіГ", **Г.К.Мосолов**.

21 квітня 1961 р. здійснено перший успішний пуск МБР С.П.Корольова Р-9.

22 квітня 1941 р. на озброєння прийнято авіаційний кулемет **М.Є.Березіна** калібру 12,7 мм.

22 квітня 1941 р. А.М.Лялька запатентував схему двоконтурного турбореактивного двигуна.

22 квітня 1944 р. створено ДП МО України "Зміївський енергомеханічний ремонтний завод" (ЗЕРЗ 807).

Стратегический ракетно-ядерный марафон

Продовження. Початок в №12.

Ракета Р-12 для пуску із шахт була доработана і получила индекс Р-12У. Испытания Р-12У прошли в период 1961-1962 гг. Шахтные пусковые установки имели существенное преимущество в отношении защищенности от поражающих факторов ядерного взрыва (ПФЯВ), а также обеспечивали длительное поддержание ракет в готовности к пуску.

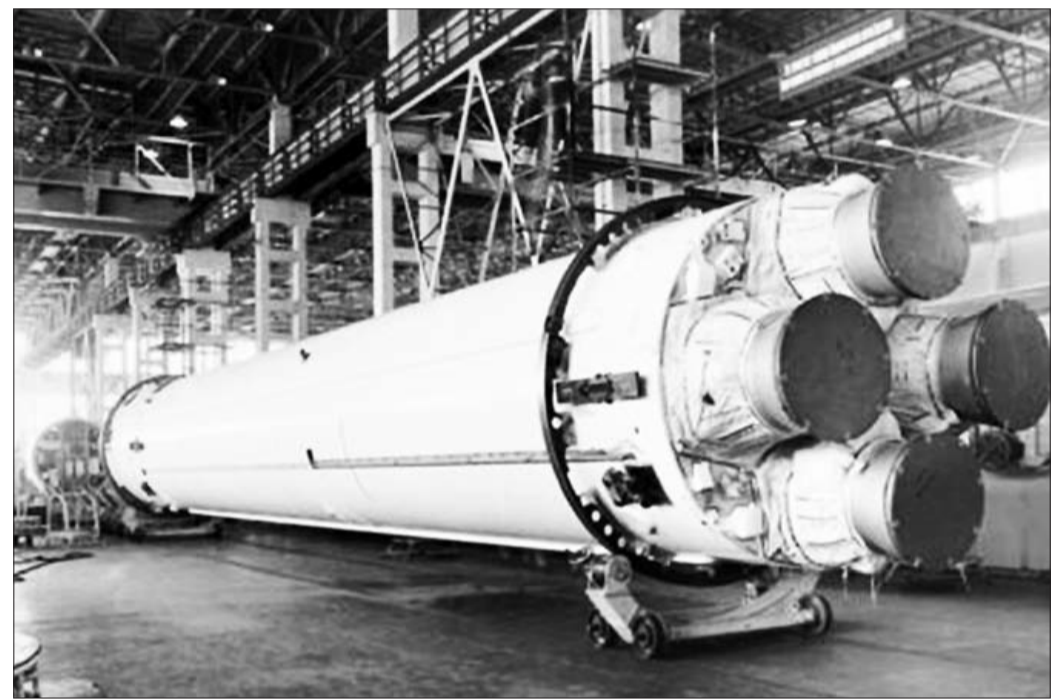
Ракетные комплексы с ракетой Р-12 всех модификаций дислоцировались в районах городов Орджоникидзе, Гвардейск, Остров, Хабаровск, у поселка Манзовка, а также в Украине, Белоруссии, Казахстане, Латвии, Эстонии и Литве. 15 мая 1960 года на боевое дежурство с ракетным комплексом Р-12 наземного базирования заступили ракетные полки: в г.Слониме – командир полка полковник **И. Сальницкий**, в г.Новогрудок – командир полка подполковник **К. Медведев**, в г. Пинске – командир полка подполковник **А. Дадаян**, в г.Гезгалы – командир полка полковник **В. Сазонов**, а в мае на боевое дежурство заступил ракетный полк в г.Плунге – командир полковник **В. Колесников**. В период с 1988 по 1990 годы 149 ракет этого комплекса, а также пусковые установки были уничтожены в соответствии с международным Договором о ликвидации ракет средней и меньшей дальности.

Согласно с Постановлением Совета Министров СССР от 2 июня 1958 года началась разработка ракетного комплекса Р-14 с моноблочной ядерной ракетой, дальность стрельбы которой составляла 4500 км, а стартовая масса 86,3 т. Летные испытания комплекса проводились на 4-м ГЦП МО с июня 1960 по февраль 1961 года. Пуск первой ракеты Р-14 состоялся 6 июля 1960 года. Постановлением Совета Министров СССР от 24 апреля 1961 года ракетный комплекс Р-14 был принят на вооружение РВСН.

30 мая 1960 года Совет Министров СССР принял решение о разработке шахтных стартовых комплексов "Двина" (для ракет Р-12) и "Чусовая" (для ракет Р-14). Это явилось началом этапа создания ракетных комплексов с защищенными шахтными групповыми пусковыми установками. Ракеты Р-12 и Р-14 были доработаны и получили шифры Р-12У и Р-14У. Первый пуск ракеты Р-12 из шахты был проведен 30 декабря 1961 года, а ракеты Р-14У – 11 февраля 1962 года на 4-м ГЦП МО. 9 января 1964 года эти комплексы были приняты на вооружение РВСН. Они дислоцировались в районах Нерчинска, Ясной, Джамбула, на Украине, в Латвии и Литве.

13 мая 1959 года было принято Постановление правительства о разработке межконтинентального ракетного комплекса (МРК) с межконтинентальной баллистической ракетой (МБР)

Р-16 с максимальной дальностью стрельбы 13000 км и стартовой массой 140,6 т. Во время подготовки первого пуска ракеты (24 октября 1960 г.) произошла авария. Преждевременно запустился двигатель второй ступени ракеты. В это время на стартовой площадке, возле ракеты, находились представители промышленности и руководство государственной комиссии, командование полигона, обслуживающий персонал и др. лица. Произошел взрыв ракеты, возник пожар. Погибло 74 человека, 49 был тяжело ранены. Среди погибших

был Главнокомандующий РВСН Главный маршал артиллерии **М. Неделин**.

В последующем ракета была доработана и испытана как в наземном, так и в шахтном варианте, и получила шифр Р-16У. На вооружение РВСН ракетный комплекс с ракетой Р-16У приняли 15 июля 1963 года. Ракетные полки, вооруженные ракетой Р-16У, были поставлены на боевое дежурство практически на всей территории СССР.

В соответствии с Постановлением Совета Министров СССР от 13 мая 1959 года для поражения точечных малоразмерных целей начата разработка ракеты Р-9А с моноблочной ядерной ГЧ, для которой были созданы два типа старта: наземный и шахтный (шахтный стартовый комплекс "Десна"). Летные испытания ракеты Р-9А проводились в период с апреля 1961 по февраль 1964 года на 5 НИИП МО (Байконур). 21 июля 1965 года ракетный комплекс Р-9А с дальностью стрельбы до 12000 км был принят на вооружение. На боевое дежурство ракетные полки, вооруженные этим комплексом, были поставлены вблизи городов Козельск, Тюмень, Омск, а также на полигонах в Тюратаме и Мирном. В 1976 году ракетный комплекс Р-9А сняли с вооружения.

С созданием ракетных комплексов с ракетами Р-12У, Р-14У, МБР Р-16У, Р-9А и боевых стартовых позиций (БСП) к ним "Двина", "Чусовая", "Шексна" и

"Десна" с шахтными пусковыми установками (ШПУ) оканчивался второй важный этап в развитии ракетной техники – на боевое дежурство были поставлены ракеты первого поколения. Штабами разрабатывалась и внедрялась в войсках система боевого дежурства. Развивалась теория боевого управления войсками и оружием, в войсках внедрялась автоматизированная система боевого управления. Решались задачи развертывания сети высших и средних военных училищ, совершенствовались основные методики боевой подго-

товки частей и оперативной подготовки штабов. Навязанная США гонка ядерных вооружений потребовала принятия от СССР адекватных мер по повышению ядерного потенциала. Постановлением правительства от 30 марта 1963 года Центральному конструкторскому бюро машиностроения (ЦКБМ) (генеральный конструктор **В. Челомей**) была поручена разработка принципиально нового ракетного комплекса УР-100 (максимальная дальность стрельбы 12000 км, стартовая масса 42,3 т) с легкими моноблочными ампулизированными ракетами и одиночными шахтными пусковыми установками. Первый пуск ракеты с наземной пусковой установки был произведен 19 апреля 1965 года, а с шахтной ПУ – 17 июня 1965 года. В июле 1967 года ракетный комплекс с ракетой УР-100 принят на вооружение. Это была первая массовая межконтинентальная ракета. В конце 1966 года первые полки, вооруженные ракетой УР-100, заступили на боевое дежурство. Количество полки, вооруженные УР-100 в СССР к концу 1969 года составило около 600 единиц.

1 марта 1970 года на вооружение РВСН поступила модернизированная ракета с улучшенными тактико-техническими характеристиками – УР-100 УТТХ. Главная особенность УР-100 УТТХ – наличие на борту комплекса преодоления противоракетной обороны противника. В ноябре 1972 года была при-

нята на вооружение следующая модификация ракеты УР-100 с усовершенствованными характеристиками – УР-100У с тремя разделяющимися головными частями. К 1974 году группировка РВСН насчитывала более тысячи ракет УР-100 (СС-11) и ее модификаций. Полки, вооруженные этими ракетами, несли боевое дежурство в двенадцати ракетных дивизиях, расположенных на территории России и Украины. В этот период были созданы также первая ракета тяжелого класса Р-36 и Р-36А и первая твердотопливная ракета РТ-2 и РТ-2П.

Межконтинентальная баллистическая Р-36 с дальностью стрельбы 11000 км предназначалась для поражения важнейших стратегических объектов противника, защищенных средствами противоракетной обороны (ПРО). Для обеспечения эффективного преодоления ПРО противника на ракету устанавливался комплекс средств радиотехнической защиты. Это была самая мощная советская ракета, оснащенная ядерным зарядом от 5 до 20 Мгт (стартовая масса 183,9 т). 21 июля 1967 года ракетный комплекс Р-36 был принят на вооружение. Ракеты Р-36 всех модификаций находились на вооружении ракетных дивизий, дислоцированных вблизи городов Ужур, Алейск, Карталы, Домбаровский, Джамбинск и Жангизтобе. В конце 1979 года последние ракеты Р-36 были сняты с боевого дежурства и заменены ракетами Р-36М. На базе Р-36 был разработан орбитальный вариант ракеты, которая была принята на вооружение РВСН 19 ноября 1969 года. Ракетная бригада в составе 18 пусковых установок (ПУ) дислоцировалась на 5 НИИП МО (ст. Тюратам).

С января 1966 по октябрь 1968 года на 4 ГЦП МО и 53 НИИП МО проводились летные испытания твердотопливной ракеты РТ-2.

Далі буде.

Ігор Чичкань.
Людмила Кошелева.
Матеріал до друку підготував Володимир Алексєєв.

Символ життя, сонця, безсмертя, любові і краси

Немає, мабуть, такої людини, яка б не раділа приходу весни. Тієї пори року, коли пробуджується і воскресає природа, відроджується життя і надходять Великодні свята. Останніми роками в Україні активно відроджується таке народне мистецтво, як писанкарство.

Звичай створювати писанки українцями знаний усіма слов'янами, румунами, греками, німцями, литовцями, латишами. До XIII ст. писанки були знані в цілій Європі та Західній Азії.

Сам звичай писанок має витoki з символічного значення яйця, яке майже у всіх народів світу вважалося джерелом життя, символом початку життя, символом сонця. У поєднанні з трьома чинниками: водою, вогнем і бджолиним воском, цілий ряд магічних символів надавав писанці велику силу оберегу (або, як кажуть у деяких країнах, талісману). Адже писанка несе в собі високий заряд енергії. Традиційно її пишуть під час Великого посту. Але найкраще це робити у Чистий четвер та Страсну п'ятницю. Пишуть усі – і дорослі, і малі, хоча в деяких місцевостях це дозволяється робити лише жінкам. Писанку освячують, проте не їдять – її потрібно зберігати до наступного Великодня.

Для виготовлення писанок відбирають сирі курячі яйця, обов'язково з чистою і гладенькою шкаралупкою. Якщо до Великодня кілька днів, можна писати по варених яйцях. Щоб писанки довше зберігалися, з них видають білок і жовток. Це роблять шприцом з товстою голкою, зробивши малесенькі отвори з обох боків яйця. Попередньо їх треба добре вимити у воді, розчинивши у ній трохи харчової соди. Потім яйця кладуть у легкий розчин оцту у воді, коли вони просохнуть, приступають до розписування. Найчастіше це роблять за допомогою воску. Натуральний бджолиний віск кладуть у невелику керамічну посудину чи в черепок. Посудину з воском ставлять до вогню в печі чи на розсіювач на газовій плиті на невеликий вогонь. Віск повинен бути гарячим, але не доведеним до кипіння. Розписують яйця писачком – невеличкою дерев'яною паличкою, у якій розпеченим цвяхом випалюють дірочку, щоб вставити туди металевий наконечник чи трубочку, згорнуту з фольги. Потім цей наконечник закріплюють ниткою.

Найголовніше – це налаштуватися на відповідний настрій. І в цьому вам допоможе прочитана перд початком праці молитва. Наші предки, зокрема, завжди молились перед будь-якою роботою. Адже при читанні молитви забуваєш всі незгоди, пробачаєш образи, відкидаєш погані думки. Тільки очищена від всього зайвого свідомість здатна відчувати і творити.

Існує чотири види розписаних яєць – крапанка, дряпанка, крашанка та писанка. Кожен із цих видів має свою систему розпису.

Найпростішою є технологія виготовлення крашанки – яйця, зафарбованого в один колір: жовтий, червоний, зелений, синій, фіолетовий і навіть чорний. Її вживали у їжу й використовували у великодніх забавах. Для виготовлення крашанок (галунок) використовують круто зварене в лушпинні цибулі яйце, яке після цього набуває жовто-коричневого кольору різної інтенсивності. Іноді до них прив'язують листочки петрушки, які залишають на шкаралупі світлі відбитки. Найчастіше крашанки фарбують у червоний колір, символ кохання і вічного життя.

Для виготовлення крапанки, зачепивши писачком віск, закріплюють ним лише місця, що повинні залишитися незафарбованими. Після цього яйце занурюють у найсвітлішу фарбу, найчастіше рожеву. Після висихання фарби, поверхню яйця кривають восковими цятками, які потім залишаються

жовтими. Якщо треба залишити зелені цятки, то вмочивши сірник у зеленку, малюють зелені цятки, які покривають воском. Потім яйце занурюється у червоний барвник. На червоній фарбі закапують воском ті місця, які мають залишитися червоними. Насамкінець загальне тло забарвлюють якоюсь темною фарбою, частіше вишневою. Після цього яйце кладуть в не дуже гарячу духовку чи піч. Після того, як віск розм'якне, його обережно витирають м'якою тканиною.

За відсутності писачка чи всіх фарб можна зробити дряпанку. Для цього вибирають яйце темного кольору і зафарбовують темним барвником. Олівцем наносять орнамент. Після цього гострим предметом (голкою, шилом чи цвяхом) продряпають намальований орнамент.

Найскладніше виготовити писанку. Тут проявляється майстерність і людська фантазія. Починають із простого орнаменту. Спочатку малюють лінії, які розподіляють яйце на площини. Їх наносять простим олівцем. Яйце підтримується трьома пальцями лівої руки, а три пальці правої руки тримають писачок. Писачком набирають гарячого воску, притулюють його отвором до яйця і пишуть по лініях, позначених олівцем. Візерунок кожної господиня підбирає сама, при цьому вони несуть символічне значення. Після цього яйце занурюють у фарбу, кладуть у духовку і витирають віск.

Орнаменти та кольори писанок є не випадковими. Символічних малюнків налічують понад 100, кожний з яких має своє призначення. Коротко ми розповімо про деякі з них.

Всі ми знаємо, якого значення надавали наші пращури Сонцю, коли важко було пережити холодну зиму, дочекатись нового врожаю. Прихід дождливої весни сприймався як народження нового сонця, визволення небесного світила від сил темряви. Тому із символом сонця пов'язано все найкраще, що є в людському житті. Серед язичницьких богів Дажбог – сонячний бог – був одним із головних. У християнстві сонце також стало символом Бога, оскільки Бог – це світло.

Тому найпоширенішим елементом у писанковому орнаменті є зображення Сонця у вигляді різних знаків. Найпопулярнішим символом зображення сонця був хрест.

Хрест походить зі схематичного зображення птаха, що летить по небу (так інколи уявляли сонце), він позначав чотири сторони світу, а також передавав уявлення про рух сонця по небу, яке сходить (народжується) вранці й заходить (помирає) ввечері, щоб завтра знову воскреснути. Цей символ дуже гармонійно вписався в християнську ідеологію, яка лише закріпила значущість хреста в орнаменті. Адже у християнстві хрест – символ страждання, смерті й воскресіння, яким церква все починає, благословляє і освячує.

Одними з найстаріших форм зображення сонця являються "триніг" ("тригвер", "тригверт") та "ламаний хрест" ("чотириніг", "сварга", "свастья", "свастика").

Ламаний хрест – знак святого вогню, сонця і вічного руху. Один із найстаріших знаків узагалі. Найперші його зображення знаходять на виробах первісних мисливців, а це близько тридцяти тисяч років тому! За народними уявленнями сварга провіщала добро і захищала від темних сил. Різновиди свастики широко використовуються не лише у писанкарстві, а й у вишивці, кераміці, різьбі по дереву.

Сонце ще зображували і за допомогою деяких інших символів. Наприклад, у вигляді кола, кола з промінням, восьмираменної зірки ("ружі", "павуки", "рукави").

Ружа, рожа, розета, зірка символізують сонце і вранішню зорю. Містить в собі косий хрест, прямий хрест, а також лівосторонню і правосторонню свастики. В народній символіці – незмінний символ любові. Подарувати писанку з ружою означало освідчитися в коханні.

Знаком однієї з найголовніших стихій – води, є безкінечник, або кривулька. Будучи необхідною для всього живого, вода водночас могла бути злого і невблаганною в час весняної повені. Дивуючись силі і невпинності води, наші предки її знаком позначали вічність. Найстаріші зразки такого безкінечника можна побачити на трипільській кераміці, знайдений на Київщині.

До водяних символів належать також трикутнички з гребінцями та грабельки. Ці символи зображували хмари та дощ, що поливає зерно, яке має прорости та дати добрий урожай. Писанки із грабельками виготовляли

здебульшого в посуху, гадаючи, що написавши цей знак, можна викликати дождя небесні води.

Дуже подібним до безкінечника є зображення змія – спіраль. І це не дивно, оскільки за давніми віруваннями змія був володарем земних вод, богом прадавнього океану – хаосу, з якого постав світ. Змієві приписували безсмертність, мудрість і лікувальну силу. Цьому знаку приписували магічну властивість впливати на родючість і приплид худоби. Крім спіралі, змію іноді позначали іншими знаками – хвилястою лінією або сигмою (знаком у вигляді літери 8).

Із культом Сонця у слов'янських народів був пов'язаний і культ коня (оленя). Саме ця істота за давніми віруваннями наших предків носила по небу сонце. Через те, що путь коня (оленя) пролягав на захід – у країну смерті, виникло вірування, ніби кінь (олень) має супроводжувати душі померлих у потойбічний світ.

А ще олень вважався символом достатку та багатства з тих часів, коли м'ясо цієї тварини було основною їжею, шкіра була потрібна для пошиття одягу й спорудження житла, а з кісток та рогів виготовляли зброю і прикраси.

Символом зародження життя, родючості, приплоду, достатку, напівземною, напівнебесною істотою вважалося птах. У язичництві півень – провідник Божого сонця й сторож проти зла, голубка – символ любові, вірності і злагоди, у християнстві птах – символ вознесіння до Бога.

Пташиний слід також був оберегом, як відбиток руки язичницького бога Сонця, яке, як ми вже розповідали, в давнину асоціювалося з птахом. Качині лапки, Божа ручка, рукавичка, дідові пальці символізували владу, заступництво, цілісність – все те, що пов'язувалося з пошаною до руки.

Одним із найпоширеніших символів на писанках, так само, як і рушниках, стінних розписах, килимах, посуді, є символ "Дерево життя", або як його ще називають "Вазонко".

За народними віруваннями, посеред раю стоїть велике дерево – Дерево життя. Воно покриває собою весь рай, має листя й плоди всіх дерев. Саме на ньому знаходяться три брати – Сонце, Місяць і Дощ, або їх християнські заступники – Господь і святі Петро та Павло. Позначає вісь Всесвіту, яка з'єднує в собі три світи – підземний, земний і небесний, так звані казкові "три царства". Символ природи, що вічно оновлюється.

Дерево життя символізує також розвиток роду – батько, мати і дитина. Тому, як правило, дерево має три гілочки. У християнстві – символ Божої мудрості.

Символами вічної молодості, здоров'я, росту і безсмертя були нанесені на писанку сосонки, смерічки, ялинки. А могутність та силу передавали дубові листя. До речі, саме дубове листя – улюблений мотив у вишивці чоловічих сорочок.

Щодо кольорів, то червоний символізує радість життя, любов; жовтий – місяць та зорі, урожай; зелений – багатство, буяння рослинного світу; блакитний – чисте небо, здоров'я; бронзовий – матінку-землю; чорний з білим – пошану до померлих родичів.

Писанка вважається символом життя, сонця, безсмертя, любові і краси, весняного відродження, добра, щастя і містить глибокий зміст. Її дарують на знак перемір'я, побажання здоров'я, краси і сили, застосовують, як оберег від лиха та стихій, для лікування різних недуг, від переляку і наговорів. Писанку також дарують дівчині як свідчення кохання і закопують в землю на добрий урожай. Її вручають на Великдень як знак пошани, приязні та радості, зі словами "Христос Воскрес!"

БОКС

Єгипетські боксери приїхали за "Київськими рукавицями"

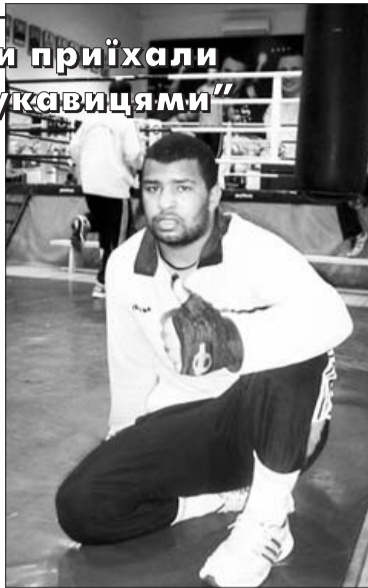
Другий тиждень поспіль на базі Центрального спортивного клубу Збройних Сил України проживають та готуються в рамках навчально-тренувального збору боксери з Єгипту на чолі з тренерським штабом.

Боксери проводять підготовку до 1-го міжнародного турніру з боксу "Київські Рукавиці", участь у якому вже підтвердили 10 країн світу.

Єгипетські боксери планують бути представлені практично у кожній ваговій категорії.

Серед найтитулованіших боксерів Єгипту є навіть призер Олімпійських ігор та чемпіонатів світу.

Для обміну досвідом між спортсменами та тренерсь-

ким штабом проводяться спільні тренування боксерів з Єгипту та вихованців української армійської школи боксу, які також планують взяти участь у міжнародному турнірі, що пройде вже на цих вихідних в Українському домі.

ВАЖКА АТЛЕТИКА

Важкоатлет ЦСКА Костянтин Пілієв представляє Україну на ЧЕ

З 8 по 15 квітня в турецькій Анталії триватиме чемпіонат Європи з важкої атлетики.

До старту континентальної першості спортсмени провели навчально-тренувальний збір. До складу збірної команди України потрапив представ-

ник Центрального спортивного клубу Збройних Сил України працівник ЗС України Костянтин Пілієв, який змагається у ваговій категорії до 94 кг.

ФЕХТУВАННЯ

Шпажистка Анастасія Івченко – срібний призер ЧС з фехтування серед юніорів

У Москві пройшов чемпіонат світу з фехтування серед юніорів і кадетів. В індивідуальному турнірі серед юніорок з фехтування на шпагах українка Анастасія Івченко стала срібним призером. У фінальній дуелі українка поступилася росіянці Тетяні Гудковій – 10:15. Третє місце розділили естонка Катріна Лехіс і китайка Лін Шен.

В індивідуальній першості шпажистів переміг Пак Сан Ян з Південної Кореї, вигравши у фіналі в угорця Данієля (15:10). Бронзовими призерами стали росіянин Сергій Біда та іспанець Гільєрмо Санчес. Крайшій з українців Роман Свічкарик зайняв 23-є місце.

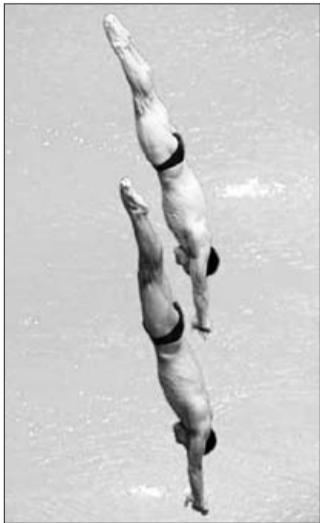
СТРИБКИ У ВОДУ

Збірна України зі стрибків у воду готується до XXX Олімпійських ігор

Триває навчально-тренувальний збір заключного етапу підготовки збірної команди України зі стрибків у воду до XXX Олімпійських ігор.

Підготовка проходить на базі басейну Центрального спортивного клубу Збройних Сил України під керівництвом головного тренера збірної команди України працівника Збройних Сил України Тамари Токмачової.

Наразі з числа національної олімпійської та молодіжної збірних підготовку проходять 30 спортсменів. НТЗ триватиме до 24 квітня включно.

РЕГБІ

Збірна України U-18 – третя в Іспанії

В Іспанії завершився чемпіонат Європи з регбі-15 серед юнаків до 18-ти років. У матчі за третє місце збірна України зіграла зі збірною Швейцарії.

У першому таймі підопічні Геннадія Захлівного змогли відзначитися однією спробою, яку на 14-й хвилині зустрічі записав на свій рахунок Олексій Бажанов, а реалізацію точно виконав Микола Бурдье. У другій половині зустрічі українці продовжили контролювати хід матчу і двічі змогли занести м'яч у залікову книжку швейцарців. Спроби на рахунок Віталія Гончарова і Максима Буданова. Підсумковий рахунок зустрічі 17-0 – на користь збірної України. У фінальній грі збірна Польщі розгромила однолітків з Голландії 26-0.

ПЛАВАННЯ

Приходьте плавати!

Кількість зареєстрованих відвідувачів басейну Навчально-спортивної бази літніх видів спорту у Львові перевищила тисячу осіб.

– Минулого року за допомогою меценатів нам вдалося практично з нуля відновити п'ятдесятиметровий басейн, – розповідає заступник начальника навчально-спортивної бази майор Руслан Сенік, – Особливість цієї спортивної споруди полягає в тому, що доріжки для плавання розташовані під відкритим небом.

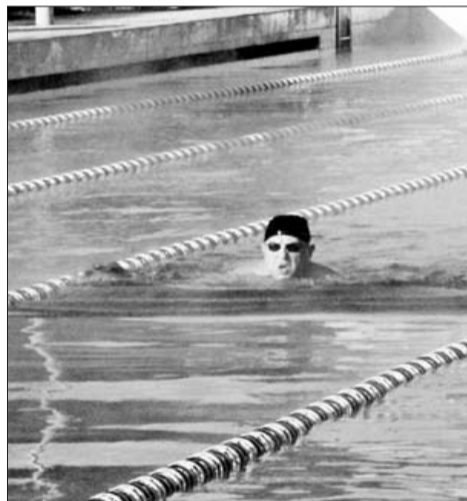
У нас в країні таких споруд небагато, а в Європі подібні басейни широко розповсюджені. Тренування виглядає так: відвідувач заходить у приміщення басейну, одягає змінне взуття, отримує ключик від шафи в роздягальні, приймає душ та через спеціальний тунель потрапляє на доріжки для плавання. Їх у басейні вісім.

– Вже з минулого літа басейн почав набирати популярність серед військовослужбовців, – продовжує майор Руслан Сенік, – та з приходом холодів кількість охочих потренуватися дещо зменшилася, люди не розуміли як можна плавати під відкритим небом, коли температура повітря мінус 28 градусів. Насправді ж, ніяких ризиків нема – температура води підтримується на рівні тридцяти градусів. Завдяки цьому над водою утворюється тепла повітряна подушка. Тож ніякого дискомфорту чи небезпеки застудитися нема. Військовослужбовці нашої бази першими по-

чали плавати при мінусовій температурі повітря. Можна сказати – випробували на собі. Інформація про те, що в басейні комфортно і взимку, швидко поширилась серед військових гарнізону, і кількість відвідувачів почала стрімко зростати.

"Відкритий басейн на СКА" – так його називають львів'яни, обладнаний відповідно до сучасних гідроінженерних стандартів. Модернізована система опалення та підігріву від власної котельні може працювати на дровах та брикетах. Це суттєво економить електрику та газ. Щоденна повна фільтрація води дозволяє дотримуватися найвищих стандартів очищення води і є однією з кращих у Львові. Цей дивоконкомплекс доступний для усіх військовослужбовців Львова. І якщо пересічні мешканці платять гроші за можливість поплавати в комерційних басейнах, то військові відвідують свій басейн абсолютно безплатно

– Перепусткою до басейну для військовослужбовця є його звичайна перепустка на територію військової частини, – каже майор Руслан Сенік, – ми не вводили для військових якихось абонементів чи чогось подібного, аби максимально спростити процедуру відвідування. Обов'язковою є довідка з медичної служби військової частини

про стан здоров'я.

Покращують свою фізичну форму в басейні і військовослужбовці управління Повітряного командування "Захід".

– З навчально-спортивною базою літніх видів спорту ми співпрацюємо вже давно, – каже начальник фізичної підготовки і спорту Повітряного командування "Захід" підполковник Андрій Петрук. – Тут ми організуємо спортивно-масову роботу – проводимо заняття з легкої атлетики, спортивні ігри. Відтоді, як з'явився басейн, то до вищенаведених занять додалося ще й плавання. З керівництвом бази ми узгодили час проведення занять, нашим офіцерам виділили досвідченого інструктора.

Тренуються в басейні не лише військовослужбовці Львівського гарнізону. На відстані декількох кілометрів від

обласного центру розташовано чимало військових частин Повітряного командування, тож і вартові неба з цих полків і бригад також відвідують басейн.

– Згідно із розпорядком дня у години спортивно-масової роботи чимало наших військовослужбовців займаються плаванням, – розповідає заступник начальника командного пункту з виховної роботи підполковник Михайло Павленко, – разом зі співслужбовцями відвідую басейн і я. Зазвичай пропливаю "десять басейнів". Для підтримання належної фізичної форми цього досить. Умови тут добрі – вода чиста і тепла. Все обладнано зручно і гарно. Мої цивільні колеги по-доброму задрять мені, бо такої можливості у службовий час безплатно відвідувати тренування не мають.

Популярність "військового" басейну у місті зростає і серед цивільних мешканців. Абонемент на його відвідання львів'яни можуть придбати за суму, в рази меншу від ціни абонементу в комерційній басейні. Зараз у цьому спортивному комплексі тренується більше тисячі військовослужбовців, але керівництво басейну запевняє – вони готові забезпечити заняття для усіх охочих.

– Це лише перша відновлена споруда, – говорить Руслан Сенік, – і ми сподіваємося, що найближчим часом проведемо ремонт ще двох 25-метрових басейнів нашої бази – відкритого і закритого.

Владислав Назаркевич.
"Крила України".

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
0432-59-62-26,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Дизайн та верстка:
С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Черговий по номеру: В. Алексєєв.
Перший редактор
Сергій Свенцицький.
Тир. 3400 (на місяць) Зам. № 122213.
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

16 Крила України

У ХВИЛИНУ ДОЗВІЛЛЯ

Німецький літак 30-40-их років

Тверда вода

Місто в Україні

Давньогрецька поетеса

Чоловіче ім'я

Будівля із клітками для звірів

Полювання в Африці

Англ. однокінний екіпаж

Нота

Радянський молодіжний журнал

"Вічне місто"

Бог Сонця

Строфа з Корану

Крайна у Південній Америці

Окремий рух у танці

Південна гірська рослина

Сильне збудження

Викуп за наречену на Сході

Папка

Мусульманський князьок в Індії

Місто у Гвіані

Самохідна гармата

10-тисячне військо Д.Русі

Один із народів України

Чоловіче ім'я

В'ючна тварина в Америці

Великий тропічний кажан

Літера в Кирилиці

Гірський масив у Греції

Хорватський фашист

Марка літака

Задум, проект

Російський автомат

Новозеландець

Різнovid першої страви

Місто в Середній Азії

Легендарна чапаявська кулеметниця

Муза поезії кохання

Місто в Канаді

Загибла футбольна команда в СРСР

Давній шотландець

Народ на півночі Росії

Група довгохвостих папуг

Одиниця вимірювання потужності

Місто в Іраку

Малоазійська богиня

Непромокальний плащ

Польське чоловіче ім'я

Японське бойове мистецтво

Велика жуйна рогата тварина

100 м²

Пухнаста маса з бавовни

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

Виставка 3-D картин "Апостольські запричастя" презентована на Полтавщині

Днями в Полтавському краєзнавчому музеї презентували виставку харківського художника Олега Лазаренка "Апостольські запричастя". Як повідомляє *Gazeta.ua*, автор представив 28 об'ємних картин із зображенням апостолів, викладених у вигляді мозаїки зі шматочків паперу.

"Унікальність в тому, що робив її за власною методикою, мозаїчним цвітописом, – спеціальним поєднанням кольорів, – розповів Олег Лазаренко. – Кожна картина складається з маленьких, вручну розмальованих клаптиків паперу. Вони накладаються один на один, склеюються. Через це картина виходить об'ємною, схожою на середньовічну мозаїку. Закладаю в ній кілька образів. В центрі основний апостол, потім лики святих, звірі, якщо вони пов'язані з життям апостола".

Зблизька картини схожі на різнокольорові плями. Щоб побачити всі образи однієї, треба відійти на два метри й дивитися на неї під різними кутами.

Автор створював виставку п'ять років. "Надихнули подорожі до Півночі Росії, побував у кожній Лаврі. Потім поїхав у Туреччину, Стамбул, був у печерах Сирії. Бачив фрески перших християнських храмів Візантії і печерних храмів Сирії", – повідомив він.

Всього художник написав 50 подібних картин. На виставку привіз лише 28, бо приміщення більше не вмістило. Окрім Полтави, 3-D картини змогли побачити у Харкові та Луганську.

Роботи Олега Лазаренка знаходяться в музеях і приватних колекціях України, Росії, США, Франції, Німеччини, Канади, Венесуели, Чехії, Куби.

СУДОКУ

				2	1	9		
			9			8	3	
			5				1	7
	8					3		
1	2		3		7			5
		7					4	
9	5				7			
	4	6			5			
		3	1	8				

АВТОДРОМ

Santa Fe став семимісним

На моторшоу в Нью-Йорку компанія Hyundai представила кросовер Santa Fe чергового покоління. Відтепер Santa Fe пропонується у двох модифікаціях – п'ятимісний, який для США отримує приставку "Sport", і семимісний, доступний лише з подовженою колісною базою у 2800 міліметрів.

Новинка, побудована на модернізованій платформі моделі Sonata, стала дещо довшою, ширшою й нижчою від свого попередника. Щоправда, у п'ятимісній конфігурації автівка зберегла колишній розмір колісної бази у 2700 міліметрів.

Традиційно для Hyundai вибір двигунів для кросовера невеликий. Зокрема, Santa Fe Sport пропонується із двома бензиновими чотирициліндровими двигунами: це 2,4-літровий агрегат із безпосереднім упорскуванням пального, який здатен продукувати 190 кінських сил, а також дволітровий 264-сильний турбомотор.

Для варіанта з подовженою колісною базою доступний лише шестициліндровий 3, 3-літровий бензиновий

двигун потужністю 290 кінських сил. Усі мотори працюють у парі із шестиступінчастою автоматичною коробкою передач.

Система повного приводу пропонується для всіх варіантів як опція. Також до списку обладнання моделі входить панорамний скляний дах, кермо з підігрівом, мультимедійна система Blue Link із восьмидюймовим екраном та навігацією. Система спостереження за "мертвими зонами" пропонується тільки для семимісного варіанта. У США новинка надійде до дилерів улітку. Модифікація із трьома рядами сидінь з'явиться на початку наступного року.

Сергій Клименко.
"Крила України".

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД В № 14

П	Р	О	Л	І	С	О	К	А	Р
І	О	Н	А	Я	Г	У	С		
Р	І	Н	Д	У	С	О	К		
А	Т	У	Т	А	Н	Х	А	М	О
А	К	Ш	Ю	Т	А	С	А	М	А
Р	І	Л	Е	В	Ю	Б	С	І	М
А	Б	П	Я	Р	О	В	І	В	П
Р	Я	А	П	Р	О	В	І	В	П
Б	О	Н	Н	В	І	В	П	А	І
А	Н	Б	А	С	К	О	Л	Е	С
М	Е	С	Р	І	С	Ь	Р	В	А
К	А	Ч	А	Л	У	К	А	Р	О
А	Г	О	Г	А	Н	І	С	К	О
І	Б	К	Н	А	М	М	У		
Н	А	З	І	Т	Р	А	П	Е	С